

Riitautetut summaariset riita- asiat Pirkanmaan käräjäoikeu- dessa

Keskittämisen jälkeinen tilanne

Eerika Kivelä

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2020

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

KIVELÄ, EERIKA:

Riitautetut summaariset riita-asiat Pirkanmaan kärjäoikeudessa
Keskittämisen jälkeinen tilanne

Opinnäytetyö 52 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Marraskuu 2020

Kärjäoikeudessa käsiteltävät summaariset riita-asiat keskitettiin 1.9.2019 voimaan tulleen lakiuudistuksen jälkeen yhdeksään kärjäoikeuteen. Tämän vuoksi Pirkanmaan kärjäoikeudessa käsitellään myös satakuntalaiset summaariset riita-asiat.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Pirkanmaan kärjäoikeus. Työn tarkoituksena oli luoda seurantaraportti riitautetuista summaarisista riita-asioista sekä selvittää, miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärässä Pirkanmaan kärjäoikeudessa lakimuutoksen myötä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla työn toimeksiantaja pystyy selkeämmin tarkastelemaan ja ymmärtämään muutoksen jälkeistä tilannetta.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa selvitettiin summaarisen riita-asian ja riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittelyprosessia sekä keskittämisestä syntyneitä muutoksia ja niiden vaikutuksia käsittelyprosesseihin. Työn tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusotetta, jossa hyödynnettiin myös tapaustutkimusta. Tutkimuksessa tarkasteltiin Pirkanmaan kärjäoikeudessa marraskuun 2019 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana riitautettuja summaarisia riita-asioita.

Tutkimuksen tuloksissa keskittämisen vaikutukset työmäärään mitataan riitautettujen satakuntalaisten asioiden, lausumapyyntöjen ja siirtopäätösten lukumäärillä. Tuloksissa saadaan selville muun muassa, että satakuntalaisia riitautettuja oli 26% Pirkanmaan kärjäoikeudessa käsiteltävistä riitautetuista summaarisista asioista. Tutkimuksessa syntyneen tiedon avulla toimeksiantaja sai tietoa, jota hyödynnetään resurssien ja budjetin suunnittelussa.

Asiasanat: summaarinen riita-asia, riitauttaminen, keskittäminen, työmäärä, kärjäoikeus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Option of Legal Expertise

KIVELÄ, EERIKA:
Disputed Summary Proceedings in the Pirkanmaa District Court
Post-centralization Situation

Bachelor's thesis 52 pages, appendices 2 pages
November 2020

Following the law reform that came into force on the 1st of September 2019, the handling of summary proceedings was centralized into nine district courts. Due to this, the Pirkanmaa District Court also handles summary civil cases that are from Satakunta.

The practice-based thesis was commissioned by the Pirkanmaa District Court. The purpose of the work was to create a follow-up report about the disputed summary proceedings and to find out how the centralization affected the amount of work in the disputed summary proceedings in the Pirkanmaa District Court after the law reform. The objective of the thesis was to produce information that the employer could utilize to observe and better understand the situation after the change.

The theory part of the thesis dealt with the process of handling a summary civil case and a disputed summary civil case, the changes arising from the centralization and the effects on the handling processes. The study used a quantitative research approach where case-study methods were also used. The research examined disputed summary civil cases in the Pirkanmaa District Court between November 2019 and April 2020.

The results of the study measure the effect of the centralization to the workload with the number of Satakunta's disputed summary civil cases, requests for a resolution and transfer decisions. The results of the study showed, among other things, that 26% of all the disputed summary civil cases handled in the Pirkanmaa District Court were from Satakunta. The information generated by the study provided the employer with information that can be utilized in resource and budget planning.

Key words: summary proceedings, disputed, centralization, workload, district court

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
1.1	Tausta	7
1.2	Toimeksiantaja	7
1.3	Tavoite ja tarkoitus	8
1.4	Rajaus ja rakenne	9
2	SUMMAARINEN MENETTELY	11
2.1	Summaarinen riita-asia	11
2.2	Summaarisen riita-asian käsittely	12
3	RIITAUTETTU SUMMAARINEN RIITA-ASIA	15
3.1	Vastaukset	15
3.2	Käsittely	16
3.3	Ratkaiseminen	17
4	LAKIUUDISTUS	19
4.1	Tausta ja historia	19
4.2	Muutokset ja vaikutukset	20
4.2.1	Tuomiopiirit	21
4.2.2	Riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittely	22
5	PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN RIITAUTETUT SUMMAARISET RIITA-ASIAT	25
5.1	Tutkimusongelma ja -kysymykset	25
5.2	Tutkimusote	26
5.3	Aineiston keruu	27
5.4	Aineiston analysointi	28
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	30
6.1	Riitautuneiden määrä	30
6.2	Käsiteltävät riitautetut asiat	31
6.3	Suostumukset	33
6.4	Riitautettujen asioiden ratkaisutavat	33
6.4.1	Siirtopäätökset	34
6.4.2	Päätökset	35
6.4.3	Yksipuoliset tuomiot	36
6.4.4	Tuomiot	37
7	YHTEENVETO	38
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	41
8.1	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotus	41
8.1.1	Tilastoimisen hyödyt	41

8.1.2 Tilastoimisen jatkaminen	42
8.1.3 Jatkotutkimusehdotus	43
8.2 Tutkimuksen luotettavuus.....	44
8.3 Opinnäytetyön arviointi.....	45
LÄHTEET.....	48
LIITTEET.....	51
Liite 1. Lomake 1.....	51
Liite 2. Lomake 2.....	52

LYHENTEET JA TERMIT

HE	Hallituksen esitys
LaVM	Lakivaliokunnan mietintö
OK	Oikeudenkäymiskaari 4/1734
OM	Oikeusministeriö
OMML	Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja

1 JOHDANTO

1.1 Tausta

Opinnäytetyön taustalla on vuoden 2019 syksyllä voimaan tullut lakimuutos (Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (439/2018)), jonka mukaan riidattomien velkomusasioiden eli summaaristen asioiden käsittely keskitettiin yhdeksään kärjäoikeuteen. Keskittämisen jälkeen summaaristen asioiden käsittely päättyi yhdessätoista kärjäoikeudessa. Lakimuutoksen jälkeen summaariset asiat tulee laittaa vireille keskitettäviin kärjäoikeuksiin. Pirkanmaan kärjäoikeudessa käsitellään lakimuutoksen jälkeen myös satakuntalaiset summaariset riita-asiat. Lakimuutos toi mukanaan erilaisia muutoksia kärjäoikeuksien toimintaan. Yksi muutoksista näkyy riitautettujen summaaristen asioiden käsittelyssä.

Ajatus opinnäytetyöstä syntyi opinnäytetyön tekijän aloitettua työskentely Pirkanmaan kärjäoikeuden 2. osastolla kärjäsihteerinä. Kyseisellä osastolla käsitellään riidattomia velkomusasioita eli summaarisia asioita. Aihe opinnäytetyölle kehittyi yhdessä osaston vastuutuomarin kanssa. Aiheen valinta oli melko luonnollinen, koska se käsittelee suurimmalta osin kärjäsihteerin työkuvaan kuuluvaa sisältöä. Opinnäytetyön aiheen käsittely on myös ajankohtaista lakiuudistuksen tuoreen voimaantulopäivämäärän takia.

1.2 Toimeksiantaja

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Pirkanmaan kärjäoikeus. Kärjäoikeudessa käsitellään rikos-, riita- ja hakemusasioita. asiat voidaan käsitellä ja ratkaista istunnossa, johon asian osapuolet kutsutaan tai kirjallisessa menettelyssä. Suomessa on vuodesta 2019 lukien 20 kärjäoikeutta. (Oikeuslaitos n.d.)

Pirkanmaan kärjäoikeus on väestömäärältään Suomen toiseksi suurin kärjäoikeus, sillä vuoden 2019 lopussa tuomiopiirin kuuluva väestömäärä oli jo yli

517 000. Sen tuomiopiiriin kuuluu yhteensä 22 kuntaa, jotka ovat Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019c, 12, 36.) Pirkanmaan käräjäoikeudessa käsitellään myös Satakunnan summaariset riita-asiat vuoden 2019 syksyllä voimaan tulleen lakimuutoksen (Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (439/2018)) myötä, kun summaaristen asioiden käsittely keskitettiin yhdeksään käräjäoikeuteen (Valtioneuvoston asetus käräjäoikeuksien tuomiopiireistä summaarisissa riita-asioissa 789/2018).

Pirkanmaan käräjäoikeuden istuntopaikka ja kanslia sijaitsevat Tampereella. Käräjäoikeudella on käytettävänä yhteensä 15 istuntosalia. Pirkanmaan käräjäoikeuden henkilöstön lukumäärä oli vuoden 2019 lopussa 177 henkeä. (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019c, 12, 36.)

1.3 Tavoite ja tarkoitus

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on luoda seurantaraportti riitautetuista summaarisista riita-asioista Pirkanmaan käräjäoikeudelle. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää toimeksiantajalle, miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärässä Pirkanmaan käräjäoikeudessa 1.9.2019 voimaan tulleen lakiuudistuksen jälkeen. Seurantaraportissa selvitetään Satakunnan riitautettujen summaaristen asioiden määrät ja ratkaisutavat sekä siirtopäätösten ja suostumusten lukumäärät Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla työn toimeksiantaja pystyy selkeämmin tarkastelemaan ja ymmärtämään muutoksen jälkeistä tilannetta. Tämän tiedon avulla toimeksiantaja pystyy kohdistamaan ja tarvittaessa lisäämään tai vähentämään resursseja eli henkilöstöä. Tarvittavan resurssimäärän tiedolla on vaikutusta muun muassa budjettiin. Opinnäytetyössä käytössä ollut tutkimusmenetelmä pystytään mahdollisesti käyttämään tai kehit-

tämään tulevaisuutta varten, jos toimeksiantajalla on halu tai mahdollisuus aloittaa riitautettujen summaaristen riita-asioiden tilastointi. Tilastoimisen ja sen tutkimisen avulla on mahdollista kehittää omia työtapoja ja antaa tietoa muihin kärjäoikeuksiin siirtyvien asioiden määristä.

1.4 Rajaus ja rakenne

Keskittämisestä on tehty useita opinnäytetöitä. Esimerkiksi vuonna 2017 Sofia Sandvik on käsitellyt opinnäytetyössään keskittämistä ennen kuin laki on tullut voimaan ja selvittänyt Espoon kärjäoikeuden tilannetta keskittämisen suhteen. (Sandvik 2017). Puolestaan vuonna 2020 Karoliina Haapala on tutkinut kärjäsiihteerien näkökulmasta sitä, miten muutos on läpiviety Pirkanmaan kärjäoikeudessa. (Haapala 2020). Tämä opinnäytetyö rajautui käsittelemään aihetta riitautettujen summaaristen asioiden ja työmäärän näkökulmasta.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön perustana on teoreettinen osuus, jonka tarkoituksena on perustella ja taustoittaa opinnäytetyön tuotoksen aiheet. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään summaarisen riita-asian ja riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittelyprosessia sekä keskittämisestä syntyneitä muutoksia ja niiden vaikutuksia käsittelyprosesseihin. Teoreettisen osuuden tietoperustana käytetään aiheeseen liittyviä julkaisuja, tiedotteita ja oikeudellisia lähteitä.

Opinnäytetyön toisessa luvussa käsitellään summaarista riita-asiaa tarkastelemalla ensin, mitä summaarinen riita-asia tarkoittaa, jonka jälkeen selvitetään sen käsittelyprosessi tuomioistuimessa. Kolmannessa luvussa keskitytään puolestaan riitautettuun summaariseen riita-asiaan ja sen käsittelyyn. Luku sisältää selvityksen erilaisista vastauksista ja ratkaisemisesta. Neljännessä luvussa käsitellään lakimuutosta. Luku aloitetaan kartoittamalla lakimuutoksen taustat, jonka jälkeen käsitellään itse muutos ja sen vaikutukset. Luvun lopussa perehdytään siihen, mitä riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittelyssä tulee ottaa huomioon lakimuutoksen myötä.

Teoreettisen osuuden jälkeen luvussa viisi alkaa opinnäytetyön toiminnallinen tutkimus, jossa käytetään määrällistä tutkimusotetta ja hyödynnetään tapaustutkimusta. Luvussa esitellään tutkimuksen ongelma ja kysymykset sekä tutkimusote, tutkimusaineisto ja sen keruu sekä tutkimuksen analyysitapa. Luvussa kuusi esitellään tutkimustulokset. Tulosten selkeyttämiseksi on luotu erilaisia kaavioita, joiden tarkoitus on helpottaa kokonaiskuvan muodostumista. Luvussa seitsemän on tutkimuksen yhteenveto, jossa analysoidaan tuloksia. Kahdeksannen luvun sisältö on opinnäytetyön pohdintaosuus. Luvussa käydään läpi tutkimuksesta syntyneet mietteet ja johtopäätökset, sekä pohditaan työn luotettavuutta. Lisäksi käydään läpi ilmenneet jatkotutkimusehdotukset sekä tekijän oma arviointi opinnäytetyöprosessista.

2 SUMMAARINEN MENETTELY

Tässä luvussa käsitellään summaarista riita-asiaa. Luvussa kerrotaan summaariseen riita-asiaan liittyvät perustiedot, jonka avulla pystytään ymmärtämään, mitä summaarisella riita-asialla tarkoitetaan. Luvussa selostetaan sen käsittelyn eri vaiheet käsittelijästä ratkaisemiseen ja muutoksenhakuun.

2.1 Summaarinen riita-asia

Tuomioistuinlain (673/2016) mukaan yleisiä tuomioistuimia ovat kärjäoikeudet, hovioikeudet ja korkein oikeus, jotka käyttävät tuomiovaltaa. Yleisistä tuomioistuimista kärjäoikeudet käsittelevät rikos-, riita- ja hakemusasioita ensimmäisenä oikeusasteena, jollei toisin säädetä. (Tuomioistuinlaki 1:2, 1:3, 2:1.) Riita-asioiden oikeudenkäynti, eli siviiliprosessi on menettely, joka antaa oikeussuojaa yksityisoikeudellisten etujen hyväksi (Jokela 2005, 47). Riita-asioissa on kysymys yritysten tai yksityisten ihmisten erimielisyyksien ratkaisemisesta puolueettomasti tuomioistuimessa. Riita-asiat tulevat vireille, kun kantajan lähettämä kirjallinen haastehakemus saapuu kärjäoikeuteen. (Oikeuslaitos 2019c.)

Osa riita-asioista voidaan panna myös vireille suppeammalla haastehakemuksella. Tällöin kyseessä on summaarinen riita-asia, eli riidaton asia, joka ratkaistaan kärjäoikeudessa kirjallisessa menettelyssä. Summaarisia riita-asioita voivat olla riidattomat velkomusasiat tai häätöä sekä hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista koskevat riidattomat asiat. Riidattomia velkomusasioita voivat olla esimerkiksi vuokrasaatavat, kuluttajaluotot sekä erilaiset laskut. Kantajan eli velkojan tulee ilmoittaa asian olevan hänen käsityksensä mukaan riidaton, jolloin voidaan käyttää suppeaa haastehakemusta. (Oikeuslaitos 2019a.)

2.2 Summaarisen riita-asian käsittely

Pirkanmaan kärjäoikeudessa summaarisia asioita käsittelevät kansliahenkilökunta, kärjänotaarit sekä erityistilanteissa kärjätuomarit. Suurimman osan summaarisista asioista käsittelee ja ratkaisee kansliahenkilökunta. Asiat jaetaan suoraan kansliahenkilökunnalle, kun kirjalliset haastehakemukset ovat tulleet viireille kärjäoikeuteen. (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d.) Tuomioistuinlain (673/2016) mukaan kansliahenkilökuntaan kuuluvan henkilön on ennen tehtävään ryhtymistä annettava tuomarin vakuutusta vastaava vakuutus. Vakuutus annetaan siinä kärjäoikeudessa, jossa lainkäyttötehtäviä aloitetaan hoitamaan. Kansliahenkilökuntaan kuuluva kärjäsihteeri voi laamannin määräyksestä summaarisissa riita-asioissa antaa yksipuolisia tuomioita, tuomioita, jos vastaaja on myöntänyt kanteen. Sihteeri voi myös tehdä päätöksiä asian jättämisestä sil lensä, jos kantaja on peruuttanut kanteensa eikä vastaaja vaadi asian ratkaisemista. Jos kärjäsihteerin ratkaistavana oleva asia osoittautuu laajaksi, tulkinanvaraiseksi tai muutoin vaikeaksi ratkaista, asia siirretään kärjänotaarin tai kärjäoikeuden lainoppineen jäsenen ratkaistavaksi. (Tuomioistuinlaki 19:6.) Kärjänotaarit voivat käsitellä riitautettuja summaarisia asioita. Näiden lisäksi kärjänotaareille jaetaan esimerkiksi hypoteekkikanteet sekä häätökanteet, joiden perusteena on häiritsevä elämä ja maksamattomat vuokrat tai muu peruste kuin maksamattomat vuokrat. Asiat, joiden vastaajina on alaikäisiä tai jotka sisältävät epäselviä vaatimuksia, siirretään myös kärjänotaarille. Osa riitautuneista summaarisista asioista voi olla sellaisia, joihin kärjänotaarilla ei ole toimivaltaa, jolloin ne siirtyvät kärjätuomarien ratkaistaviksi. (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d.)

Jotta summaariset riita-asiat tulisivat viireille, tulee kantajan lähettää haastehakemus kärjäoikeuteen. Kantaja voi lähettää haastehakemuksen kärjäoikeuden Tuomas-asianhallintajärjestelmään käyttämällä sähköistä tiedonsiirtoyhteyttä Santraa tai oikeushallinnon sähköistä asiointiliittymää. (Oikeuslaitos 2019d.) Tämän lisäksi kantaja voi toimittaa haastehakemuksen myös joko postitse, sähköpostitse tai faksilla. Tällöin kyseessä tulee olla lähtökohtaisesti kantaja, joka toimii yksityishenkilönä omassa asiassaan. Tällä tavoin toimitettu haastehakemus kirjataan käsittelijöiden toimesta Tuomas-järjestelmään. (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d.)

Vireille tulon jälkeen asiat jaetaan kärjäsihteereille, jotka aloittavat haastehakemusten käsittelyn tutkimalla niiden sisällön oikeudellisesti hyväksyttäviksi (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d). Tutkinta ei ole yhtä laajaa kuin laajoissa riita-asi-oissa, koska kantajan ei tarvitse ilmoittaa vaatimuksiensa todisteita. Käsittelijän tulee ottaa huomioon muun muassa se, että kantaja on yksilöinyt täsmällisesti vaatimuksiensa perusteet. (Lampén 2017, 34.) Tämän lisäksi käsittelijän tulee tutkia viran puolesta esimerkiksi oikeudenkäyntikulujen enimmäismäärät, perintäkulut sekä kuluttajasaatavien luotto- ja viivästyskorkovaatimukset lain säännösten mukaisesti (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d). Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 5 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan, jos käsittelijä huomaa haastehakemuksen olevan puutteellinen, tulee hänen kehottaa kantajaa täydentämään haastetta puutteiden osalta. Kantajalle tulee myös ilmoittaa, miltä osin haaste on puutteellinen tai epäselvä.

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) mukaan haasteen tutkinnan ja mahdollisten täydennysten jälkeen tapahtuu haasteen tiedoksianto, jonka tulee tapahtua viivytyksettä. Tiedoksiannosta huolehtii tuomioistuin, joka antaa tiedoksiannon hoidettavaksi tuomioistuimen henkilökuntaan kuuluvalla henkilöllä tai haastemiehelle. (OK 5:8, 11:1.) Tiedoksianto tapahtuu ensisijaisesti lähettämällä vastaajalle postitse haaste ja vastaanottotodistus, jonka vastaaja palauttaa täytettynä kärjäoikeuteen. Jos tiedoksianto ei onnistu, voidaan käyttää haastemies-tiedoksiantoa. Haastemiestiedoksiannossa haastemies toimittaa tiedoksiannon henkilökohtaisesti vastaajalle. (Prosessioikeus 2004.)

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 5 luvun mukaan tiedoksiannon jälkeen vastaaja voi toimittaa kirjallisen vastauksen tuomioistuimen kansliaan määräajassa. Määräaikaa voidaan erityisestä syystä pidentää, jos vastaaja ennen määräajan umpeutumista tekee pyynnön määräajan pidentämisestä. Määräajan jälkeen asia voidaan ratkaista. (OK 5:11, 5:13.)

Vastaajan tulisi ilmoittaa vastauksessaan myöntääkö vastaaja kanteen oikeaksi vai vastustaako hän sitä. Jos hän vastustaa, tulee hänen antaa perusteet vastustamiselle. Jos perusteet ovat sellaisia, millä voi olla vaikutusta asian ratkaisussa, asian käsittelyä jatketaan, ja asianosaisia kuullaan mahdollisesti (Linna

2012, 47-57). Tarkemmin riitautetun summaarisen riita-asian käsittelyä käsitellään opinnäytetyön luvussa 3. Vastustamisen sijasta vastaaja voi myös myöntää kanteen vastauksessaan. Vastausajan jälkeen asia voidaan ratkaista tuomiolla siltä osin kuin vastaaja on myöntänyt kanteen (Prosessioikeus 2004).

Kantaja voi luopua kanteestaan, jolloin kanne hylätään ja ratkaistaan tuomiolla (Linna 2012, 66). Lisäksi kantaja voi peruuttaa kanteen, jolloin hän vetää kanteen pois tuomioistuimesta. Ilmoituksen jälkeen asia jätetään sillensä eikä asia enää ole vireillä tuomioistuimessa. Jos asia on jätetty sillensä, samaa asiaa koskeva kanne voidaan laittaa uudelleen vireille jälkeinpäin. (Prosessioikeus 2004.)

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 5 luvun 13 §:n mukaan, jos vastaaja ei jätä vastausta määräajassa, asia ratkaistaan yksipuolisella tuomiolla. Jos vastauksessa ei esitetä perustetta kanteen vastustamiselle tai vastauksessa vedotaan perusteeseen, jolla ei ole vaikutusta asian ratkaisemiselle, asia voidaan ratkaista yksipuolisella tuomiolla. (OK 5:13.) Yksipuolinen tuomio on tehokas ulosottoperuste ja se on suurin yksityisoikeudellista saatavaa koskeva ulosottoperusteen laji. Yksipuolinen tuomio on tehokas ulosottoperuste, koska se pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Keskeyttääkseen yksipuolisen tuomion täytäntöönpanon vastaaja voi tehdä takaisinsaantihakemuksen käräjäoikeuteen. (Linna 2012, 60.) Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 12 luvun 15 §:n mukaan takaisinsaantia tulee hakea 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on todisteellisesti saanut tiedon yksipuolisesta tuomiosta.

Muutoksenhausta käräjäoikeudesta hovioikeuteen säädetään oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 25 luvussa. Käräjäoikeuden tuomioihin voidaan lähtökohtaisesti hakea muutosta valittamalla. Asianosaisen on ensin ilmoitettava tyytymättömyyttä tuomioon, jonka jälkeen voidaan vasta tehdä valitus. Tyytymättömyysilmoitus on tehtävä seitsemän päivän kuluessa ratkaisun annosta. Käräjäoikeuden tulee hyväksyä tyytymättömyysilmoitus ja antaa valitusosoitus, jossa kerrotaan valituksen käsittelevä hovioikeus ja valitusajan päättymispäivä. Valituskirjelmä on jätettävä käräjäoikeuteen 30 päivän kuluessa käräjäoikeuden tuomion antamisesta lukien. (Linna 2012, 163).

3 RIITAUTETTU SUMMAARINEN RIITA-ASIA

Tässä luvussa kerrotaan riitautetusta summaarisesta riita-asiasta ja sen käsittelystä. Luvussa lähdetään liikkeelle kertomalla eri vastauksista eli asiaväitteistä, jonka jälkeen keskitytään riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittelyyn ja ratkaisemiseen.

Lähtökohtaisesti summaarinen riita-asia on riidaton. Vastaaja voi kuitenkin riitauttaa asian jättämällä kirjallisen vastineen asiaan (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019d). Kun summaarinen riita-asia riitautetaan, sen käsittely muuttuu ja se käsitellään tavanomaisena riita-asiana (LaVM 3/2018).

3.1 Vastaukset

Summaarisen riita-asian tiedoksiantovaiheessa vastaajalle ilmoitetaan, että häntä pyydetään antamaan vastaus haasteeseen. Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:n mukaan vastaajan tulisi vastauksessaan ilmoittaa myöntääkö vastaaja kanteen oikeaksi vai vastustaako hän sitä. Mikäli vastaaja vastustaa kantetta, tulisi hänen antaa perusteet vastustamiselle siten, että perusteilla on merkitystä ratkaisun kannalta. Vastaajaa kehoitetaan ilmoittamaan mahdolliset todisteet, jotka tukevat perusteita sekä kertomaan, mitä vastaaja haluaa näillä todisteilla näyttää toteen. (Linna 2012, 57.)

Vastaajan tulee vastauksessaan esittää perusteet vastustamiselleen. Näitä vastustamisperusteita kutsutaan nimityksellä asiaväitteet. Mikko Vuorenpään kirjassa Prosessioikeuden perusteet todetaan, että asiaväitteet voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään, jotka ovat näyttöväite, oikeusväite ja vastatosiseikkaan vetoaminen. Asiaväitteiden lisäksi vastaaja voi tehdä prosessiväitteen. (Vuorenpää 2009.) Asiaväitteiden tavoitteena on kanteen hylkääminen ja prosessiväitteen on asian tutkimatta jättäminen tai käsittelyn pysäyttäminen (Prosessioikeus 2004).

Näyttöväitteellä tarkoitetaan tilannetta, jossa vastaaja kiistää haasteen perusteena olevan oikeustosisaikaston totuudenmukaisuuden ja esittää samalla näyttöväitteen. Summaarisessa riita-asiassa vastaaja voi esimerkiksi kiistää lainaneensa rahaa kantajalta. (Vuorenpää 2009.)

Vastaaja voi vedota vastauksessaan myös oikeusväitteeseen, jolloin vastaaja väittää, että haasteen perusteesta ei voi lain mukaan seurata haasteessa kerrottua oikeusseuraamusta. Vastaaja voi olla esimerkiksi tehnyt toissijaisen takauksen ja väittää vastauksessaan, että ei voi ole lain mukaan velvollinen maksamaan velkojalle, koska velkoja ei ole ensin pyrkinyt saamaan suoritusta velalliselta. (Vuorenpää 2009.)

Kolmas asiaväite, jonka vastaaja voi tehdä on vetoaminen vastatosiseikkaan. Tällä asiaväitteellä tarkoitetaan sitä, että vastaaja voi kumota haasteen perusteena olevan oikeudellisen vaikutuksen vastatosiseikalla. Esimerkiksi vastaaja myöntää lainanoton, mutta kertoo maksaneensa velan. (Vuorenpää 2009.) Summaarisissa asioissa voidaan myös esimerkiksi todeta velan anteeksiantaminen sekä saatavan kohtuullistaminen tai vanhentuminen (Prosessioikeus 2004).

Asiaväitteiden lisäksi vastaaja voi tehdä prosessiväitteen eli oikeudenkäyntiväitteen prosessinedellytyksistä (Vuorenpää 2009). Oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 1 §:n mukaan prosessiväite tulee tehdä siinä vaiheessa, kun vastaaja käyttää puhevaltaa ensimmäisen kerran, ja mahdollisuuksien mukaan kaikki väitteet tulisi ilmoittaa yhdellä kerralla. Jos vastaaja tekee prosessiväitteen myöhemmin, ei tuomioistuin ota sitä tutkittavaksi. Tuomioistuin ottaa kuitenkin sellaiset prosessiväitteet tutkittavakseen, mitkä tuomioistuin olisi jo omasta aloitteestaan velvollinen ottamaan huomioon. (OK 16:1.)

3.2 Käsittely

Kansliahenkilökuntaan kuuluvat kärjäsihteerit ratkaisevat suurimmaksi osaksi riidattomat summaariset riita-asiat kirjallisessa valmistelussa. Summaarisen asian riitauduttua kärjäsihteeri siirtää asian kärjänotaarin käsiteltäväksi.

(LaVM 3/2018.) Tuomioistuinlain (673/2016) 19 luvun 4 §:n mukaan käräjän-
otaarilla tarkoitetaan henkilöä, joka suorittaa käräjäoikeudessa tuomioistuinhar-
joittelua ja osallistuu lainkäyttöasioiden käsittelyyn ja ratkaisemiseen.

Kun riitainen summaarinen asia on siirretty käräjänotaarin käsiteltäväksi, ne py-
ritään edelleen ratkaisemaan kirjallisessa menettelyssä. Summaarisissa riita-
asioissa riidan kohteena olevat pääomat ovat määrältään usein niin pieniä, jol-
loin niiden käsittelyä istuntokäsittelyissä vältetään muun muassa siitä syystä,
että oikeudenkäyntikulut kasvavat suuremmiksi. Riitautuneet asiat voidaan kui-
tenkin käsitellä myös istunnossa, mutta yleensä pyritään jatkamaan kirjallista
valmistelua. (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019d.)

Kun käräjänotaari on saanut vastauksen tutkittavakseen, hänellä on tuomioistui-
men kautta valta pyytää kantajalta kirjallinen lausuma määrätyistä kysymyk-
sistä. Tuomioistuin osoittaa kysymykset, joihin lausumassa tulee vastata. (Pro-
sessioikeus 2004.) Lausumapyynnössä pyydetään lausumaan vastaajan vas-
taukseen, ja siinä ilmenneisiin kiistämisen perusteisiin. Tämän tarkoituksena on
selvittää, mitkä asiat ovat riidattomia ja mitkä riitaisia. Kantajaa voidaan myös
kehottaa täydentämään haastehakemustaan ilmoittamalla todisteet ja todistus-
teemat. (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019d.) Lausumapyyntö sisältää myös asi-
anosaiselle asetetun uhan siitä, että mikäli hän ei anna lausumaa määräajassa,
voidaan asia ratkaista häntä vastaan yksipuolisella tuomiolla, tuomiolla tai jättää
sillensä (Prosessioikeus 2004).

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) mukaan asia voidaan ratkaista kirjallisen val-
mistelun perusteella. Asian tulee olla sellainen, ettei sen ratkaisemiseen tarvita
pääkäsittelyä eivätkä asianosaiset vastusta ratkaisemista kirjallisessa menette-
lyssä (OK 5:27a).

3.3 Ratkaiseminen

Tuomioistuimen ratkaisusta säädetään oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 24 lu-
vussa, jonka mukaan käräjäoikeuden ratkaisu riita-asiassa on tuomio. Jos asia
ratkaistaan kirjallisessa menettelyssä, otetaan ratkaisussa huomioon kaikki,

mitä haastehakemuksessa, kirjallisessa vastauksessa ja lausumassa sekä mitä muutoin on esitetty. (OK 24:1, 24:2.) Jos asia käsitellään pääkäsittelyssä, otetaan ratkaisussa huomioon vain ne oikeudenkäyntiaineistot, joita on esitetty. Käräjäoikeuden tulee tuomita kahden periaatteen, vaatimistaakan ja väittämistaakan mukaisesti. Vaatimistaakalla tarkoitetaan sitä, että asiassa ei voida tuomita enemmän tai muuta kuin on vaadittu. Väittämistaakalla taas puolestaan tarkoitetaan sitä, että tuomio ei voi perustua seikkaan, johon ei ole vedottu. (Linna 2012, 97.)

Oikeudenkäymiskaaren 24 luvussa 4 §:ssä säädetään, että ratkaisut eli tuomiot tulee perustella. Perusteluiden tarkoitus on kertoa, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu. Lisäksi tulee selostaa, millä perusteella riitainen seikka on näytetty tai jäänyt näyttämättä. (OK 24:4.) Perusteluiden tarkoitus on näyttää, että asianosaisten väitteet ja vaatimukset on huomioitu. Lisäksi perusteluiden avulla asianosaiset voivat ymmärtää sen mihin tuomio perustuu, minkä avulla he voivat hakea muutosta ratkaisuun. Perustelut edesauttavat myös muutoksenhakutuomioistuimen käsittelyä asiassa. (Linna 2012, 97.) Muutoksenhaku tuomioon on käsitelty aiemmin opinnäytetyön toisessa luvussa.

4 LAKIUUDISTUS

Tässä luvussa keskitytään summaarisiin riita-asioihin liittyvään vuoden 2019 lakiuudistukseen. Luvussa käsitellään lakiuudistuksen taustoja, itse muutosta ja sen vaikutuksia. Luvun lopussa keskitytään siihen, miten riitautettuja summaarisia riita-asioita käsitellään käräjäoikeuksien tuomiopiirien muodostuttua uudelleen summaaristen riita-asioiden osalta.

4.1 Tausta ja historia

Suomessa tapahtui vuonna 1993 alioikeusuudistus, jonka myötä riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyt uudistettiin. Ennen uudistusta Suomessa meneteltiin kolmella vaihtoehtoisella rahasaamisten oikeudellisen perinnän menettelyllä, joista kantajan tuli valita saadakseen riidattomalle saatavalle ulosottoperuste. Menettelyt olivat maksamismääräysmenettely, lainhakumenettely ja riita-asian oikeudenkäynti. Uudistuksen myötä käräjäoikeuksissa siirryttiin toteuttamaan summaarista menettelyä, jossa yhdistyivät maksamismääräysmenettely ja lainhakumenettely. Vuoden 1993 jälkeen summaaristen asioiden käsittely on kokenut muitakin muutoksia, koska käsittelyä on haluttu kehittää entistä tehokkaammaksi, mikä on johtunut käsiteltävien asioiden suuresta määrästä ja työllistävästä vaikutuksesta. Käsittelyä on muun muassa kehitetty lisäämällä sähköistä asiointia, uudistamalla tiedoksiantotapoja ja vähentämällä menettelykustannuksia. (Oikeusministeriö 2014, 30-33.)

Tässä opinnäytetyössä käsiteltävän lakiuudistuksen, eli laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (439/2018), tausta alkaa jo vuodesta 2012, jolloin oikeusministeriö asetti neuvottelukunnan valmistelemaan ohjelman oikeusturvan laadun parantamiseksi ja oikeudenkäyntien kokonaiskeston lyhentämiseksi. 27.2.2013 neuvottelukunta luovutti mietintönsä, joka sisälsi ehdotuksen uudistamisohjelmasta vuosille 2013-2025. Uudistamisohjelman ehdotus numero 14 sisälsi ehdotuksen summaaristen asioiden keskittämisestä. (Oikeusministeriö 2017, 14.)

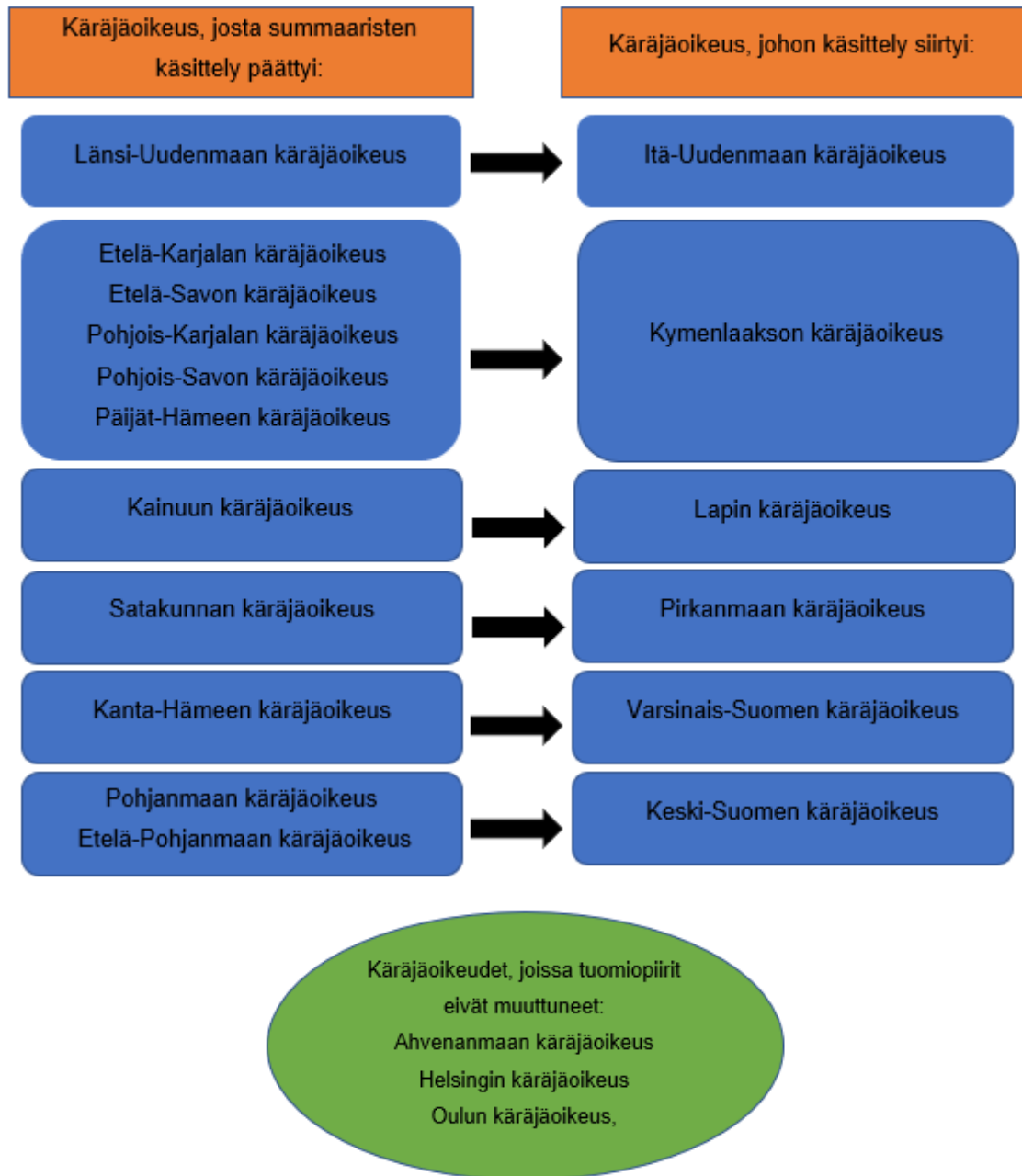
Oikeusministeriö asetti 6.3.2014 selvitysmiehet tutkimaan kyseistä ehdotusta. Heidän tavoitteenaan oli selvittää mahdollisuudet asioiden käsittelyn keskittämiseksi muutamaaan kärjäoikeuteen tai vaihtoehtoisesti suoraan ulosottoon. Lisäksi selvitettiin kustannustehokkuuden parantamista sähköisen asioinnin ja yksinkertaisemman käsittelyn avulla. (Oikeusministeriö 2014, 9.) Tämän jälkeen 17.6.2016 Oikeusministeriö asetti työryhmän, jonka tuli laatia ehdotus hallituksen esitykseksi lainsäädännön muuttamisesta (Oikeusministeriö 2017, 7). Lopulta syntyi hallituksen esitys (HE 190/2017) eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta. Hallituksen esitys hyväksyttiin eduskunnassa 2.5.2018 (EV 32/2018). Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö vahvisti 13.6.2018 lain oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (439/2018).

4.2 Muutokset ja vaikutukset

Summaaristen riita-asioiden käsittelyssä tapahtui eri muutoksia 1.9.2019, kun laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (439/2018) astui voimaan. Yksi muutoksista oli keskittämisuudistus, kun oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 17 a §:n mukaisesti summaarisia riita-asioita käsitellään enää yhdeksässä kärjäoikeudessa, jotka ovat Ahvenanmaan, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudet. Näin ollen summaarisia riita-asioita ei enää uudistuksen jälkeen käsitellä Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Länsi-Uudenmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Satakunnan kärjäoikeuksissa. Edellä mainitut kärjäoikeudet käsittelevät enää vain ennen lainmuutosta vireille tulleet asiat loppuun. (Oikeuslaitos 2019b.)

4.2.1 Tuomiopiirit

Alla olevassa kuviossa esitetään kärjäoikeuksien tuomiopiirit summaaristen riita-asioiden osalta. Vasemmalla olevissa palkeissa esitetään kärjäoikeudet, joista summaaristen asioiden käsittely päättyi niiden käsittelyn siirryttyä nuolen osoittaman palkin kärjäoikeuteen. Palkkien alapuolella on erikseen osio, jossa esitetään kärjäoikeudet, joiden tuomiopiirit eivät muuttuneet.

Kuvio 1. Kärjäoikeuksien tuomiopiirit summaaristen riita-asioiden osalta (Valtioneuvoston asetus 789/2018.)

Valtioneuvoston asetuksen 789/2018 mukaisesti kärjäoikeuksien tuomiopiirit muodostuivat uudelleen summaaristen riita-asioiden osalta. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden summaariset asiat siirtyivät Itä-Uudenmaan kärjäoikeuteen, jossa sen tuomiopiiriin kuuluu nyt Uudenmaan maakunta, lukuun ottamatta Helsingin kaupunkia ja Pyhtään kuntaa. Kymenlaakson kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvat nyt Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kymenlaakson, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Päijät-Hämeen maakunnat, lukuun ottamatta Pyhtään kuntaa. Kainuun kärjäoikeudesta summaariset asiat keskitettiin Lapin kärjäoikeuteen, jonka tuomiopiiriin kuuluvat nyt Kainuun ja Lapin maakunnat. Pirkanmaan kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu nyt Pirkanmaan maakunnan lisäksi Satakunnan kunnat, Satakunnan asioiden siirryttyä Pirkanmaalle. Pohjanmaan kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pohjanmaan maakunnat. Kanta-Hämeen kärjäoikeuden summaariset asiat siirtyivät Varsinais-Suomen kärjäoikeuteen, jossa sen tuomiopiiriin kuuluvat nyt Kanta-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakunnat. Ahvenanmaan, Helsingin ja Oulun kärjäoikeuksissa tuomiopiirit pysyvät samoina, kun Ahvenanmaan kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu Ahvenanmaan maakunta, Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu Helsingin kaupunki ja Oulun kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakunta. (Valtioneuvoston asetus kärjäoikeuksien tuomiopiireistä summaarisissa riita-asioissa 789/2018.)

4.2.2 Riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittely

Oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa säädetään oikeuspaikoista riita-asioissa. Yleisesti ottaen vastaajaa vastaan esitetty vaatimus tutkitaan siinä kärjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä vastaajalla on kotipaikka. (OK10:1 ja 10:2.) Kärjäoikeus pysyy kuitenkin toimivaltaisena, vaikka vastaajan kotipaikka mahdollisesti sattuu muuttumaan haasteen vireilläolon aikana (OK 10:20).

Lakimuutoksen myötä kärjäoikeuksien toimintatavat riitautetuissa summaarisissa asioissa ovat muuttuneet toimivaltaisuuksien myötä. Valtioneuvoston asetuksen 789/2018 mukaan kärjäoikeuksien tuomiopiirit muodostuivat uudelleen summaaristen riita-asioiden osalta. Oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 22 §:n mukaan kärjäoikeuden tulee kantajan suostumuksella siirtää asia toimivaltaiseen

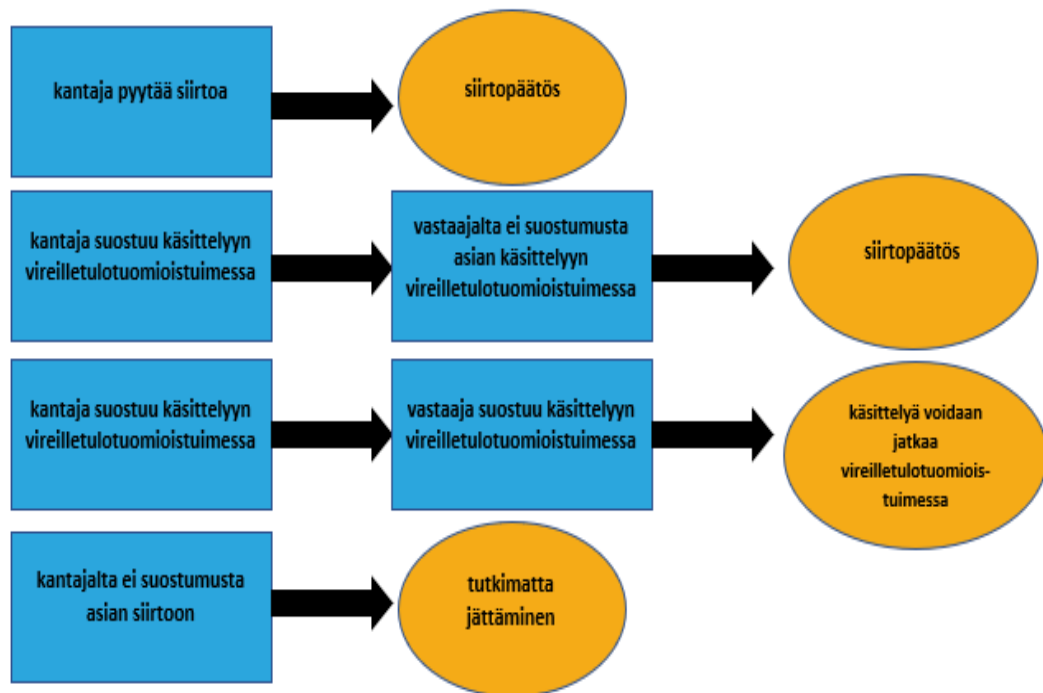
käräjäoikeuteen, mikäli käräjäoikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan kyseistä asiaa. Siirtopäätökseen ei voi hakea muutosta. Tässä tapauksessa käräjäoikeus ei voi ratkaista asiaa tuomiolla ilman asianosaisten suostumusta. Käräjäoikeus voi siis myös jättää asian siirtämättä toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, jos asianosaiset antavat suostumuksensa siirtämättä jättämiselle. Tämän lisäksi käräjäoikeus voi ratkaista asian yksipuolisella tuomiolla sekä tuomiolla, jonka perusteena on myöntö. Käräjäoikeus voi myös hylätä kanteen kokonaan tai osittain, tai jättää sen tutkimatta.

Kun vastaaja on riitauttanut summaarisen riita-asian, jossa vastaajan kotipaikka sijaitsee Valtioneuvoston asetuksen 789/2018 mukaisessa uudessa käräjäoikeuden tuomiopiirissä, tulee käräjäoikeuden tiedustella molemmilta asianosaisilta missä tuomioistuimessa asia tulisi käsitellä. (HE 190/2017.) Asiaa tiedustellaan ensin kantajalta, jolta pyydetään suostumusta käsittelyn jatkamista asian vireillä olevassa käräjäoikeudessa tai suostumusta asian siirtämisestä toimivaltaiseen käräjäoikeuteen (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019b).

Jos kantaja antaa suostumuksen asian käsittelyn jatkamiselle samassa käräjäoikeudessa, tiedustellaan vastaajalta samaa suostumusta. Jos vastaaja antaa myös suostumuksensa asian käsittelylle samassa käräjäoikeudessa, voidaan käsittelyä jatkaa vireilletulotuomioistuimessa. (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019b; HE 190/2017.) Molempien asianosaisten tulee suostua siihen, että käsittelyä jatketaan summaarisessa asiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Jos vastaaja ei ole ilmaissut vastauksessaan käräjäoikeuden puuttuvasta toimivallasta, se ei ole suostumus jatkaa käsittelyä vireilletulotuomioistuimessa. (HE 190/2017.)

Jos kantaja tai vastaaja pyytää asian siirtoa, tehdään asiassa siirtopäätös toimivaltaiseen käräjäoikeuteen (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019b). Jos kantaja ei suostu asian siirtämiseen, käräjäoikeus tekee päätöksen tutkimatta jättämisestä. Kantaja voi tällöin halutessaan hakea päätökseen muutosta tai laittaa asian vireille toisessa käräjäoikeudessa. (HE 190/2017.)

Alla olevassa kuviossa hahmotellaan neljä erilaista tilannetta. Nämä tilanteet kuvastavat sitä, miten eri lausumat vaikuttavat ratkaisuihin.

Kuvio 2. Lausumien vaikutukset ratkaisuihin. (Pirkanmaan kärjäoikeus 2019b; HE 190/2017.)

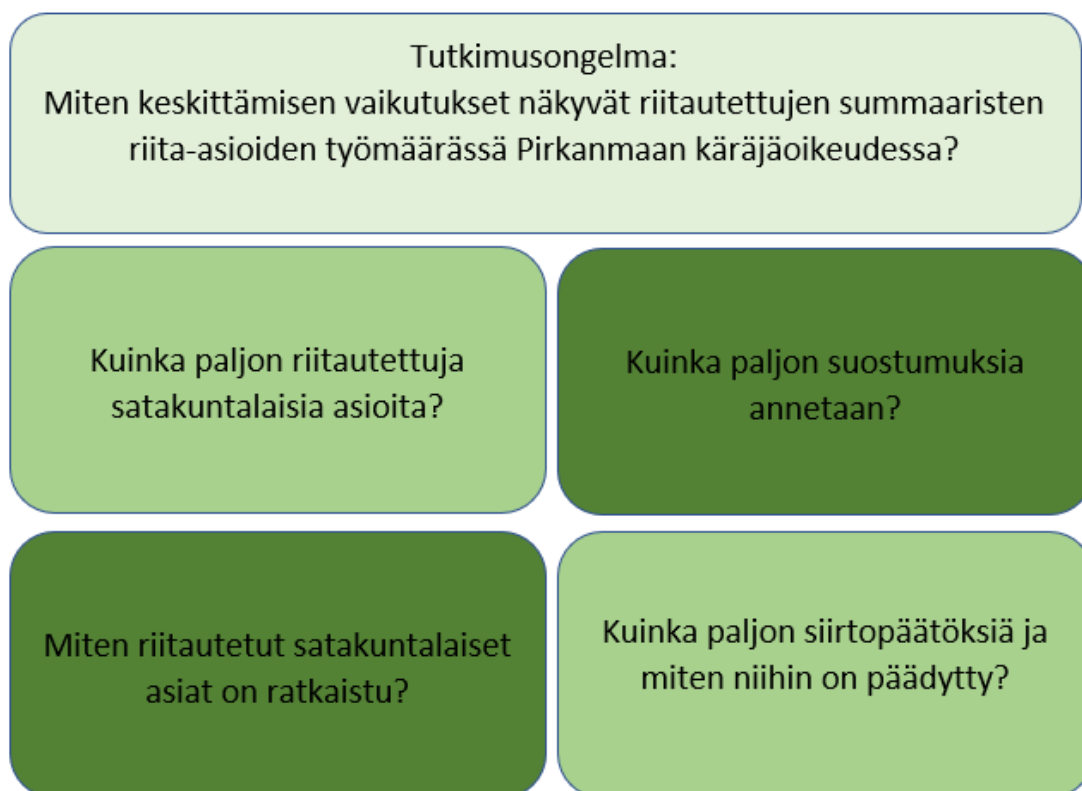
5 PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN RIITAUTETUT SUMMAARISET RIITA-ASIAT

Toiminnallisen opinnäytetyön perustana on työelämälähtöinen toimeksianto. Sen avulla toimeksiantajalle luodaan tuotos ja kehittämisehdotuksia. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu n.d.) Tämän opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tuotoksena toimii seurantaraportti, joka koostuu tutkimuksen tuloksista ja niiden yhteenvedosta. Tässä luvussa esitellään tutkimuksen kysymykset, menetelmä, aineisto ja sen analysointi. Luvun tarkoituksena on selittää, millä tavalla luvussa kuusi käsiteltäviin tuloksiin on päädytty.

5.1 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Opinnäytetyön tutkimusongelma on; miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärässä Pirkanmaan käräjäoikeudessa? Opinnäytetyön tutkimusongelmaan pyritään vastaamaan tutkimuskysymysten avulla. Jokaisen tutkimuskysymyksen erillisellä selvittämisellä pystytään mittaamaan ja selvittämään keskittämisen vaikutuksia eri työtehtäviin ja työmääriin.

Työn päätutkimuskysymys on: kuinka paljon riitautettuja satakuntalaisia summaarisia riita-asioita Pirkanmaan käräjäoikeudessa käsitellään? Tutkimuksessa selvitetään myös, kuinka paljon suostumuksia riitautettujen satakuntalaisten käsittelylle annetaan Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Lisäksi tutkitaan, miten riitautetut satakuntalaiset asiat ovat lopulta päättyneet eli miten ne on ratkaistu ja kuinka paljon ratkaistuista asioista on siirtopäätöksiä ja miten siirtopäätöksiin on päädytty?

Kuvio 3. Tutkimuksen tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.

5.2 Tutkimusote

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda seurantaraportti riitautetuista summaarisista riita-asioista ja selvittää tutkimusongelma, joka oli; miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärässä Pirkanmaan käräjäoikeudessa? Jotta kyseistä tilannetta voitaisiin seurata, käytetään tutkimuksessa kvantitatiivista tutkimusotetta. Opinnäytetyössä hyödynnetään myös tapaustutkimusta.

Tutkimusotteeksi valikoitui määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus, koska kyseisen menetelmän avulla pystytään selvittämään vastaukset opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Tällä tutkimusmenetelmällä tietoa tarkastellaan numeerisesti eli tutkittavia asioita käsitellään ja kuvaillaan numeroiden kautta. Tutkimustavan avulla voidaan vastata kysymyksiin; kuinka paljon, kuinka moni ja miten usein. Määrällisessä tutkimuksessa tieto ryhmitellään laadullisen aineiston kautta numeeriseen muotoon. (Vilkkä 2007, 13-14.) Tapaustutkimuksessa puolestaan tutkitaan yksittäisiä tapahtumia ja niitä pyritään selittämään miten- ja

miksi-kysymysten avulla. Tapaustutkimuksessa tyypillisesti valitaan tutkittavaksi yksittäisiä tapauksia tai joukko tapauksia, joista tarkastellaan niiden prosesseja. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimuskysymyksiin; miten riitautetut satakuntalaiset on ratkaistu ja miten siirtopäätöksiin on päädytty, saadaan vastaus tapaustutkimuksella.

5.3 Aineiston keruu

Tämän opinnäytetyön tutkimusaineiston keräyksessä hyödynnettiin Pirkanmaan kärjäoikeuden summaarisessa yksikössä luotuja lomakkeita (Liite 1 ja 2) sekä kärjäoikeuksissa käytettävää Tuomas-asianhallintajärjestelmää. Opinnäytetyön aineistona toimii vuoden 2019 marraskuusta vuoden 2020 huhtikuuhun lomakkeisiin merkityt riitautetut summaariset riita-asiat.

Lomakkeiden ensisijaisena tarkoituksena on kärjänotaareille siirtyvien summaaristen asioiden tasapuolinen jakautuminen. Kärjäsihteeri käy merkitsemässä siirrettävän asian diaarinumeron lomakkeelle siten, että jokaiselle kärjänotaarille olisi siirretty yhtä suuri määrä asioita. Lomakkeet on jaoteltu riitautettuihin ja ei-riitautuneisiin. Lomakepohjaan merkitään *-merkintä, jonka avulla erotetaan satakuntalaiset asiat pirkanmaalaisista asioista.

Lomakkeet on jaoteltu myös kuukausittain, koska kärjänotaarit ovat summaaristen asioiden jaossa ainoastaan osan auskultoinnistaan. Tämä tarkoittaa sitä, että joka kuukausi yhden kärjänotaarin jaossa oleminen päättyy ja aloittavan kärjänotaarin vuoro alkaa. Kuukausijaon avulla lomakkeista voidaan helposti seurata, kuinka paljon kuukaudessa ilmenee riitautettuja asioita.

Lakimuutos tuli voimaan 1.9.2019 ja lomake (Liite 1) otettiin käyttöön marraskuussa 2019. Lomaketta muokattiin ja luotiin (Liite 2) mukainen lomake, joka otettiin käyttöön tammikuussa 2020. Muokkauksen avulla mahdollistettiin tarkemman tiedon kerääminen aineistosta. Uuteen lomakepohjaan merkataan aiemmasta (liite 1) mukaisesta ruksista poiketen asian diaarinumero. Diaarinumeron avulla asiat pystytään tarkistamaan Tuomas-asianhallintajärjestelmästä, josta voidaan tutkia asioiden toimivaltaisuus, käsittelyn kulku ja ratkaisut.

Tutkittavan aineiston laajuudeksi valikoitui puolen vuoden, eli kuuden kuukauden (marraskuu ja joulukuu vuodelta 2019 sekä tammikuu, helmikuu, maaliskuu ja huhtikuu vuodelta 2020) ajalla riitautetut summaariset asiat. Liite 2 myötä kolmeen tutkimuskysymykseen; miten riitautetut satakuntalaiset asiat on ratkaistu, kuinka paljon suostumuksia annetaan ja kuinka paljon siirtopäätöksiä ja miten niihin on päädytty, pystyttiin vastaamaan. Näiden osalta tutkimus sisältää neljän kuukauden ajalta (tammikuu, helmikuu, maaliskuu ja huhtikuu vuodelta 2020) tutkittavaa materiaalia.

Aineiston keruun rajaaminen puolen vuoden ajalta ja osittain neljän kuukauden ajalta analysoitavaksi päädyttiin tilastollisen selkeyden ja opinnäytetyön valmistumisen tavoiteajan vuoksi. Laajuuteen vaikutti myös liite 2 mukaisen lomakkeen käyttöönotto, jonka myötä riitautetut asiat voidaan tarkemmin tutkia ja tutkimuskysymyksiin pystytään etsimään vastaukset.

5.4 Aineiston analysointi

Tutkimusaineiston käsittelyssä ja kirjaamisessa käytettiin apuna Excel-ohjelmistoa. Excel-ohjelmiston avulla luotiin taulukko, joka suunniteltiin tutkimuskysymysten perusteella. Tällä tavoin varmistettiin tulosten luotettavuus sekä se, että tutkimuksessa saadaan haluttuihin kysymyksiin vastaukset. Excel-taulukko rakennettiin koostumaan viidestä sarakkeesta, joihin kerättiin tietoa Tuomas-asianhallintajärjestelmästä. Sarakkeet eli tutkimuksen muuttujat olivat diaarinumero, ratkaisukoodi, ratkaisun perustelu, kantajan lausuma ja vastaajan lausuma.

Tutkimusaineiston käsittely aloitettiin tarkastamalla ja laskemalla lomakkeiden sisältö. Tarkastus tapahtui käyttämällä Tuomas-asianhallintajärjestelmää, josta tutkittiin jokaisen asian vastaajan kotipaikka. Kotipaikan avulla pystyttiin selvittämään, onko kyseessä pirkanmaalainen vai satakuntalainen asia. Tarkastamalla pystyttiin poistamaan mahdollisuus käsittelijän mahdolliseen virheelliseen merkintätapaan lomakkeen täytössä. Tarkastuksen yhteydessä suoritettiin riitaantuneiden asioiden lukumäärän laskenta. Samalla kirjattiin manuaalisesti Excel-

taulukkaan jokaisen satakuntalaisen riitautetun diaarinumero tarkempaa selvitystä varten.

Tuomas-asianhallintajärjestelmästä pystyttiin selvittämään asioiden käsittelyiden menettelytavat sekä käsittelyiden tilat ja vaiheet. Selvitys aloitettiin tutkimuksen muuttujien mukaisessa järjestyksessä. Ensin selvitettiin, että onko asia ratkaistu, ja jos on niin millä tavalla asia on ratkaistu. Tästä tiedosta merkittiin asian ratkaisukoodi taulukkaan. Jos asia ei vielä ollut ratkaistu, myös siitä laitettiin merkintä sarakkeeseen. Tämän jälkeen selvitettiin, miten prosessissa oli menetelty ja mitkä olivat ratkaisun perustelut. Tästä kirjattiin lyhyt kuvaus taulukon sarakkeeseen.

Lopuksi selvitettiin suostumuksiin liittyvä tutkimuskysymys. Suostumuksiin liittyvät lausumapyynnöt ja lausumat kirjattiin sekä kantajan että vastaajan osalta. Sarakkeisiin merkittiin, oliko lausumapyyntö lähetetty kantajalle ja/tai vastaajalle. Jos kantaja ja/tai vastaaja oli lähettänyt lausuman, myös näiden lausumien sisältö kuvattiin lyhyesti sarakkeeseen.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Seuraavissa kappaleissa esitetään tutkimuksen tulokset. Kappaleiden sisältö etenee tulosten aihealueiden mukaisesti. Aihealueet on jaettu tutkimuskysymysten mukaan. Kappaleissa selvitetään, kuinka paljon Pirkanmaan käräjäoikeudessa käsitellään riitautettuja satakuntalaisia summaarisia riita-asioita ja kuinka paljon suostumuksia annetaan. Lisäksi tutkitaan ja selvitetään siirtopäätökset ja se, miten asiat ovat lopulta päättyneet.

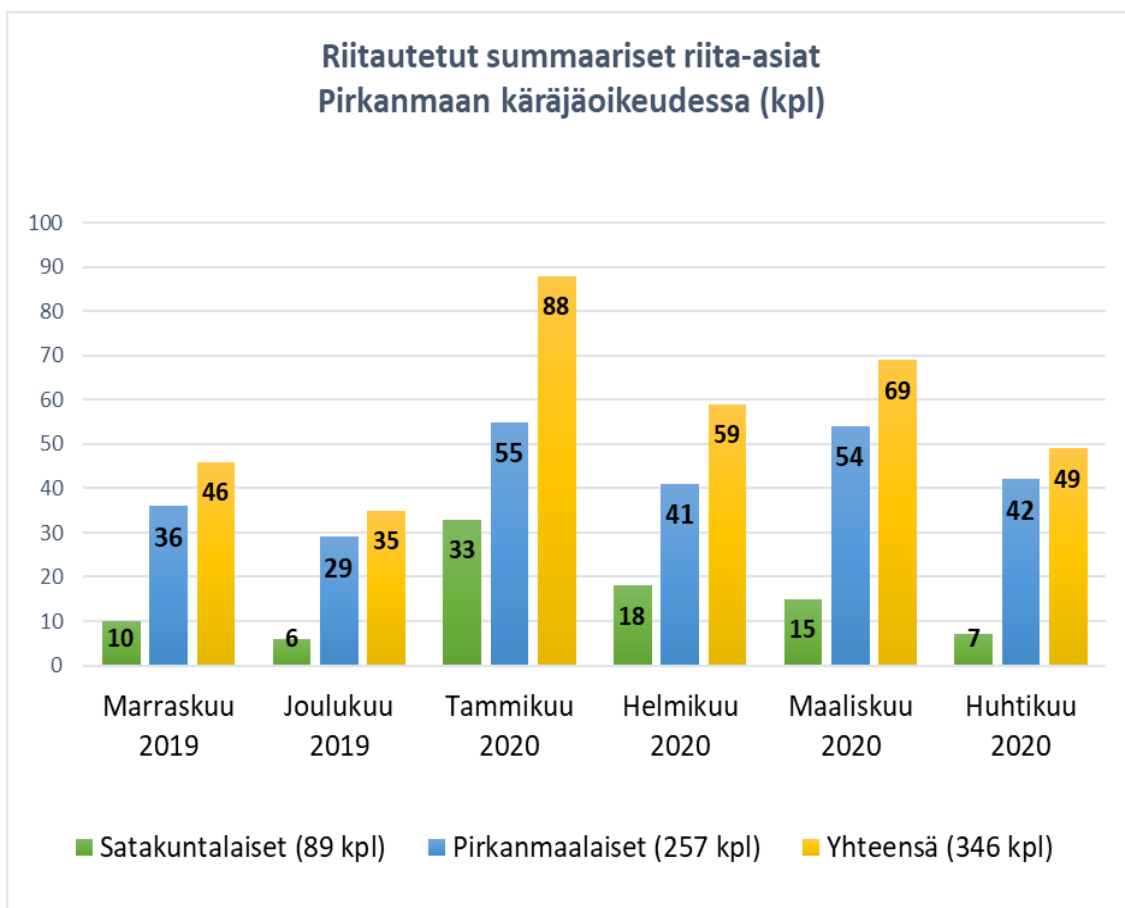
6.1 Riitautuneiden määrä

Pirkanmaan käräjäoikeudessa on siirretty marraskuun 2019 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana yhteensä 346 riitautettua summaarisia riita-asiaa käräjänottarien käsiteltäväksi. Näistä 257 oli pirkanmaalaisia asioita, joka tarkoittaa sitä, että vastaajan kotipaikka sijaitsee Pirkanmaalla. Puolestaan satakuntalaisia asioita, eli asioita, joissa vastaajan kotipaikka sijaitsee Satakunnassa, oli yhteensä 89 kappaletta. Täten, satakuntalaisia riitautettuja oli 26% Pirkanmaan käräjäoikeudessa käsiteltävistä riitautetuista summaarisista asioista.

Pirkanmaan käräjäoikeuden tilastojen mukaan Pirkanmaan käräjäoikeudessa on tullut vireille yhteensä 24 016 summaarisia riita-asiaa marraskuun 2019 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana (Pirkanmaan käräjäoikeus tilastot 2019-2020). Jos riitautettujen osuutta vertaa samaan aikaan saapuneisiin asioihin, niin tällöin riitautettujen osuus kaikista vireille tulleista summaarisista riita-asioista on 1,4% ja satakuntalaisten riitautettujen osuus 0,3%.

Tuloksista voidaan todeta, että satakuntalaisten osuus (26%) Pirkanmaan käräjäoikeudessa riitautetuista summaarisista riita-asioista on verrattavissa vireille tuleviin summaarisiin riita-asioihin. Pirkanmaan käräjäoikeudessa arvioitiin summaaristen riita-asioden vuotuisen määrän kasvavan 38.000 asiasta noin 56.000 asiaan (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019a). Tällöin satakuntalaisten summaaristen osuus olisi 32% Pirkanmaalla käsiteltävistä summaarisista.

Alla olevassa kuviossa on esitetty kaikki riitautetut summaariset riita-asiat Pirkanmaan kärjäoikeudessa kuukausittain puolen vuoden ajalta. Luvut esitetään jaoteltuna ne pirkanmaalaisiin ja satakuntalaisiin. Tämän lisäksi luvut esitetään myös yhteenlaskettuina, jotta kuvioista näkee kokonaismäärän Pirkanmaan kärjäoikeudessa käsiteltävistä riitautetuista summaarisista riita-asioista.

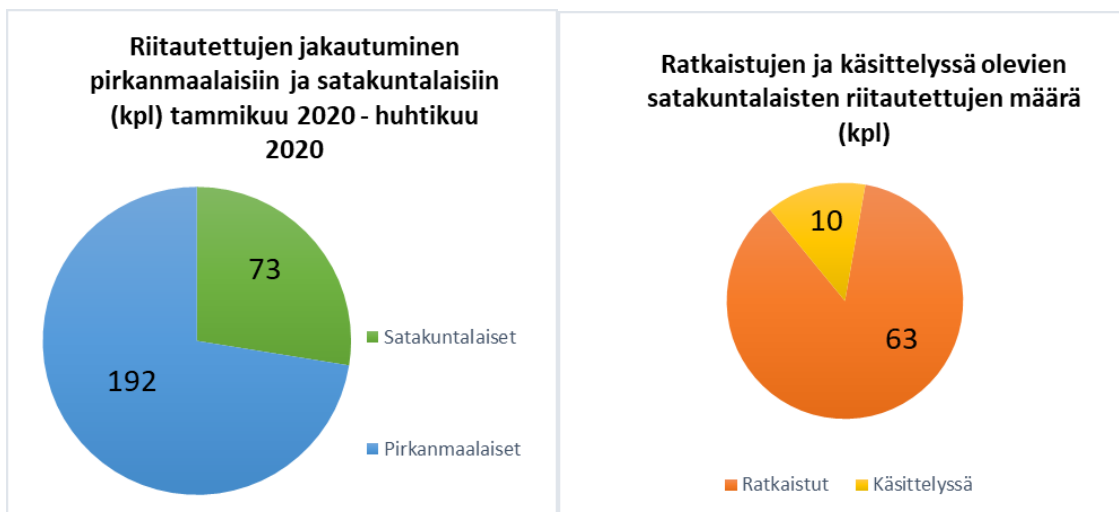
Kuvio 4. Riitautettujen määrä Pirkanmaan kärjäoikeudessa.

6.2 Käsiteltävät riitautetut asiat

Tutkimustuloksista saatiin selville, että Pirkanmaan kärjäoikeudessa on siirretty tammikuun 2020 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana yhteensä 265 riitautettua summaarisista riita-asiaa kärjänotaarien käsiteltäväksi. Näistä 192 kpl oli pirkanmaalaisia asioita ja 73 kpl satakuntalaisia. Koska tutkimuksen tarkoituksena oli seurata satakuntalaisia summaarisia riita-asioita, on tutkimuksessa tästä eteenpäin kyseessä vain satakuntalaiset riitautetut summaariset riita-asiat.

Riitautetuista satakuntalaisista asioista (73kpl) edelleen käsiteltävänä on yhteensä 10 asiaa eli noin 13,7%. Tämä tarkoittaa sitä, että näitä 10 asiaa ei vielä ole ratkaistu eikä asian käsittelyä ole saatu päätökseen Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Viidessä näistä tapauksista, asian käsittely ei ole edennyt siitä, että sihteerin on tehnyt siirron asian käsittelemisessä notaarille. Yhdessä asiassa on pyydetty vastaajalta täydennystä vastaukselleen. Lopuissa neljässä on lähetetty lausumapyynnöt suostumuksesta asian käsittelemiselle Pirkanmaalla tai siirrostä Satakuntaan. Näistä kahdessa tapauksessa sekä kantaja että vastaaja ovat antaneet suostumuksen asian käsittelemiseen Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Lopuissa kahdessa asiassa: toisessa kantaja ei ole vielä antanut lausumaa ja toisessa vastaaja ei ole vielä antanut lausumaa lausumapyyntöön.

Alla olevissa kuvioissa on esitetty ympyrädiagrammien avulla tietoa riitautetuista summaarisista riita-asioista. Vasemmanpuoleisessa kuviossa havainnollistetaan tammikuun 2020 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana riitautettujen määrän jakautumista pirkanmaalaisten ja satakuntalaisten asioiden välillä. Oikeanpuoleisessa kuviossa on havainnollistettu tammikuun 2020 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana riitautettujen asioiden vaihetta, eli onko asia ratkaistu vai onko se vielä käsiteltävänä.

Kuvio 5. Riitautettujen jakautuminen

Kuvio 6. Ratkaistujen ja käsittelyssä olevien määrät

6.3 Suostumukset

Pirkanmaan käräjäoikeudessa on lähetetty satakuntalaisissa riitautetuissa summaarisissa asioissa lausumapyyntöjä asioiden kantajille ja vastaajille. Lausumapyyntöjen tarkoituksena on tiedustella asianosaisilta heidän suostumustaan asian käsittelemiselle vireilletulotuomioistuimessa. Vaihtoehtoisesti he voivat pyytää asian siirtämistä toimivaltaiseen käräjäoikeuteen.

Lausumapyyntöjä suostumuksesta on lähetetty 52 asiassa. Suostumuksen käsittelemiselle Pirkanmaan käräjäoikeudessa on antanut sekä kantaja, että vastaaja yhteensä 5 tapauksessa. Puolestaan 15 tapauksessa kantaja on antanut suostumuksensa käsittelemiselle Pirkanmaan käräjäoikeudessa, mutta vastaaja ei ole.

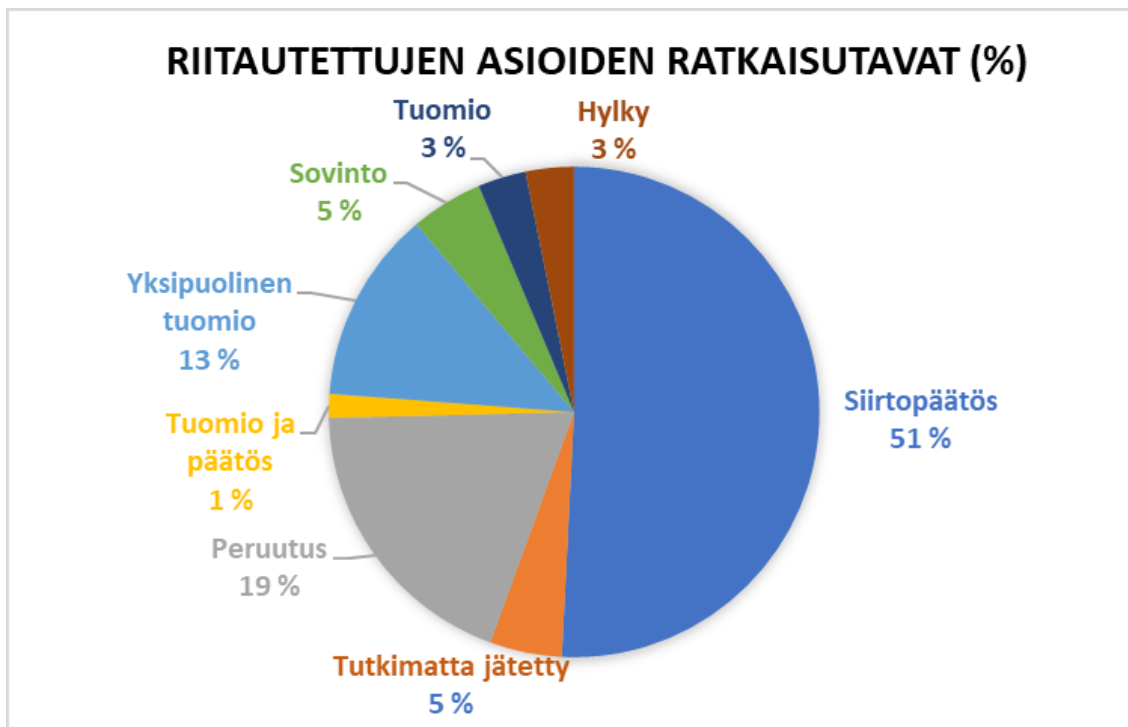
Lausumapyyntöjä ei ole lähetetty 21 tapauksessa. Syynä tähän on esimerkiksi se, että asiaan on tullut peruutus tai lausumapyyntö ei muuten ole ollut tarpeellista esimerkiksi vastauksen sisällön vuoksi. Lisäksi osassa asioista käsittely ei ole vielä edennyt käräjäsihteerin siirrettyä asia käräjänotaarin tutkittavaksi.

6.4 Riitautettujen asioiden ratkaisutavat

Tammikuun 2020 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana riitautetuista satakuntalaisista asioista oli ratkaistu Pirkanmaan käräjäoikeudessa yhteensä 63 asiaa. Suurimmassa osassa (51%) satakuntalaisista riitautetuista asioista on tehty siirtopäätös Satakuntaan. Asioiden käsittely on siis päättynyt Pirkanmaan käräjäoikeudessa, kun asiassa on tehty siirtopäätös Satakunnan käräjäoikeuteen lausumapyyntöjen jälkeen. Tällaisia ratkaisuja oli yhteensä 32 kappaletta, joka on 9% kaikista Pirkanmaan käräjäoikeudessa riitautetuista summaarisista riita-asioista.

Loput ratkaisut jakautuivat päätöksiin, tuomioihin ja yksipuolisiin tuomioihin. Päätöksiä oli tehty yhteensä 18 kappaletta. Tuomioita oli tehty 5 kappaletta ja yksipuolisia tuomioita 8 kappaletta.

Alla olevassa kuviossa on havainnollistettu ympyrädiagrammin avulla riitautettujen satakuntalaisten summaaristen riita-asioiden eri ratkaisutapojen jakautuminen prosentuaalisesti. Kuvion jälkeen kerrotaan tarkemmin, miten ratkaisuihin on päädytty.

Kuvio 7. Riitautettujen asioiden ratkaisutavat.

6.4.1 Siirtopäätökset

Siirtopäätökseen oli päädytty 51% tapauksista ja niihin päädyttiin neljällä eri tavalla.

Ensimmäisellä tavalla vastaaja on omassa vastauksessaan jo ilmoittanut, ettei anna suostumusta asian käsittelemisille Pirkanmaan kärjäoikeudessa, vaan pyytää asian siirtoa toimivaltaiseen kärjäoikeuteen eli Satakunnan kärjäoikeuteen. Tämän jälkeen kantajalle on lähetetty lausumapyyntö, ja kantaja on lausumassaan ilmoittanut suostumuksensa asian siirrosta Satakunnan kärjäoikeuteen. Tällaisia tapauksia oli yhteensä 8 kappaletta.

Toisessa tavassa kantajalle on ensin lähetetty lausumapyyntö, johon kantaja on lausunut oman suostumuksensa asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Tämän jälkeen vastaajalle on lähetetty lausumapyyntö, mutta vastaaja ei ole antanut omaa lausumaansa eli suostumusta asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa, jolloin asiassa on tehty siirtopäätös Satakunnan käräjäoikeuteen. Tällaisia tapauksia oli yhteensä 10 kappaletta.

Kolmannessa tavassa kantaja on lausumassaan ilmoittanut, ettei anna suostumustaan asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa, jolloin asiassa on tehty siirtopäätös. Tällaisia tapauksia oli yhteensä 9 kappaletta.

Neljännessä tavassa kantaja on suostunut omassa lausumassaan asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa, jonka jälkeen vastaajalle on lähetetty lausumapyyntö, jossa vastaaja on ilmoittanut, ettei suostu asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Tämän jälkeen asiassa on tehty siirtopäätös Satakunnan käräjäoikeuteen. Tällaisia tapauksia oli yhteensä 5 kappaletta.

6.4.2 Päätökset

Toiseksi suurimpana osana olivat sillensä jättämispäätökset, joita oli yhteensä 12 kappaletta, mikä käsittää 19% riitautetuista satakuntalaisista asioista. Viidessä tapauksessa kantajalle on lähetetty lausumapyyntö suostumuksesta käsitellä asiaa Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Kantaja on kuitenkin peruuttanut asian tässä vaiheessa. Neljässä tapauksessa kantajalta on tullut peruutus ennen kuin lausumapyyntöjä on lähetetty. Kahdessa tapauksessa vastaajalta on tullut vastaus myöhässä tai vastausta on pyydetty täydentämään, jonka jälkeen kantajalta on tullut peruutus asiaan. Yhdessä tapauksessa kantaja on lähettänyt suostumuksensa asian käsittelystä Pirkanmaan käräjäoikeudessa, jonka jälkeen vastaaja itse omassa lausumassaan on kertonut sovinnosta kantajan välillä. Lopulta kantaja on peruuttanut asian.

Kolmessa tapauksessa on päädytty sovintoon, eli 5% tapauksista. Yhdessä tapauksessa kantaja on antanut suostumuksensa asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Kun lausumapyyntö on lähetetty vastaajalle, on hän kertonut,

että asiassa on sovinnon tekeminen kesken. Lopulta asiassa on lähetetty sovinto vahvistettavaksi kärjäoikeuteen ja asiassa on tehty päätös sovinnon vahvistamisesta. Toisessa tapauksessa kantaja on lähettänyt kärjäoikeuteen sovinnon vahvistettavaksi lykättyään asiaa ensin, jonka jälkeen sovinto on vahvistettu kärjäoikeudessa. Kolmannessa tapauksessa kantajalle on lähetetty lausumapyyntö, jossa tiedustellaan asiasta vastaajan vastaukseen liittyen. Lopulta kantaja on lähettänyt sovinnon vahvistettavaksi kärjäoikeuteen.

Tutkimatta jättämispäätöksiä oli yhteensä 3 kappaletta, eli 5% tapauksista. Kahdessa tapauksessa tutkimatta jättämiseen päädyttiin, koska kantaja ei ollut vastannut lausumapyyntöön ja ilmoittanut suostumustaan käsittelyn jatkamisesta Pirkanmaan kärjäoikeudessa tai pyytänyt asian siirtämistä toimivaltaiseen kärjäoikeuteen OK 10 luvun 22§:n mukaisesti. Yhdessä tapauksessa tutkimatta jättämiseen päädyttiin, koska kantajan asiamieheksi ilmoittautunut ei ollut toimitanut riittävää selvitystä siitä, että hän täyttäisi oikeudenkäyntiasiamiehelle asetetut kelpoisuusehdot OK 15 luvun 2§:n mukaisesti.

6.4.3 Yksipuoliset tuomiot

Kolmanneksi suurimmassa osassa olivat yksipuoliset tuomiot. Yksipuolisia tuomioita oli yhteensä 8 kappaletta, joka käsittää 13% tapauksista. Neljässä tapauksessa yksipuolista tuomiota oli perusteltu OK 5 luvun 13 § 1 momentin 2 kohdan mukaisesti eli vastaaja ei ollut vastauksessaan esittänyt vastustamiselle perustetta tai oli vedonnut vain sellaiseen perusteeseen, jolla ei ole vaikutusta ratkaisemiselle. Kolmessa tapauksessa vastaajan vastaus oli saapunut myöhässä. Tällöin kantajalta oli pyydetty lausumaa, josta ilmenee kantajan näkemys, että tuleeko vastaus ottaa huomioon, vaikka se on tullut myöhässä. Näissä kolmessa tapauksessa kantaja oli vaatinut asian ratkaisua yksipuolisella tuomiolla. Yhdessä tapauksessa asiassa oli tehty yksipuolinen tuomio ja päätös. Kyseessä oli vuokrasopimuksen purkamiseen ja korvaukseen liittyvä asia, jossa kantaja oli tehnyt myöhemmin kanteeseen osaperuutuksen hädän ja oikeudenkäynnin aikana erääntyvien vuokrasaatavien osalta.

6.4.4 Tuomiot

Yhteensä viidessä tapauksessa asiassa oli annettu tuomio. Tämä on 8% kaikista riitautetuista satakuntalaisista tapauksista.

Kahdessa tapauksessa, eli 3% tapauksista, asia oli ratkaistu tuomiolla. Molemmissa tapauksissa asianosaisilta oli pyydetty lausumapyynnöin suostumus toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Näissä tapauksissa asianosaiset olivat suostuneet asian käsittelyyn Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Molemmissa tapauksissa asian käsittely oli siirretty käräjätuomarin käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

Ainoastaan yhdessä tapauksessa asia oli ratkaistu tuomiolla, jonka perusteena oli myöntö. Vastaja oli alun perin kiistänyt osan kanteesta ja osan myöntänyt. Kantaja oli lopulta peruuttanut asian kiiston osalta, jolloin asia oli ratkaistu myönnön osalta tuomiolla ja peruutuksen osalta sillensä jättämispäätöksellä.

Kahdessa tapauksessa, eli 3% tapauksista, asia on hylätty tuomiolla. Toisessa tapauksessa lausumapyynnot on lähetetty molemmille osapuolille, jotka ovat suostuneet riitautetun asian käsittelyn jatkamiselle Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Tuomiossa kanne on hylätty ja kantaja tuomittu maksamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut. Toisessa tapauksessa kantaja ei ole antanut suostumusta, vaan kantaja on peruuttanut asian. Vastaja on vaatinut tässä tapauksessa oikeudenkäyntikuluja kantajan maksettavaksi.

7 YHTEENVETO

Kun tarkastellaan tutkimuksessa saatuja tuloksia, niiden vertaileminen aiempiin vuosiin tai kuukausiin on hankalaa, koska riitautettujen summaaristen riita-asioiden määrää Pirkanmaan käräjäoikeudessa ei ole aiemmin tutkittu. Riitautetuista summaarisista riita-asioista ei ole aiemmin luotu yhtä tarkkaa tutkimusmenetelmää, jonka avulla olisi luotu vertailtavissa olevia tilastoja. Oikeusministeriön julkaisussa (2020:4) käsitellään tuomioistuinten työtilastoja vuodelta 2019, mutta tilastossa on yhdistetty kaikki käräjäoikeuksissa laajana vireille tulleet ja riitautetut summaariset riita-asiat (Oikeusministeriö 2020, 54). Asiamäärät summaarisissa riita-asioissa vaihtelevat vuosittain, jolloin myös riitautettujen asioiden määrät vaihtelevat. Lisäksi tutkimusmenetelmää ei myöskään ole käytetty aiemmin, koska kyseessä on lakimuutoksen jälkeistä tilannetta koskeva tutkimus. Kyseessä on siis ensimmäiset mahdolliset tutkimustulokset aiheesta.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa kerrotun mukaisesti, keskittämisen vaikutukset työmäärään näkyvät käräjäsihteerien ja käräjänotaarien sekä joissakin tapauksissa myös käräjätuomareiden työssä. Riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärä näkyy suurimmalta osin käräjänotaarien ja käräjäsihteerien työmäärissä, koska he ensisijaisesti käsittelevät riitautettuja summaarisia riita-asioita. Haapalan opinnäytetyössä kerrotaan, että Pirkanmaan käräjäoikeudessa keskittämisestä syntyneeseen työmäärän muutokseen ennakoitiin perustamalla viisi käräjäsihteerin virkaa (Haapala 2020, 32).

Saatujen tutkimustulosten avulla pystytään vastaamaan tutkimusongelmaan, joka oli: ”Miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioiden työmäärässä Pirkanmaan käräjäoikeudessa lakimuutoksen myötä?”. Mitattaessa tutkimusongelmaa eli keskittämisen vaikutuksia työmäärään, voidaan vaikutukset todeta tunnuslukujen avulla. Tässä tutkimuksessa tunnuslukuina voidaan pitää riitautettujen satakuntalaisten asioiden, lausumapyyntöjen ja siirtopäätösten lukumääriä.

Lyhyen aikavälin tuloksilla pystytään kertomaan suuntaa antavasti koko vuoden työmäärät kertomalla se kahdella tai kolmella riippuen saadun tuloksen ajallisesta kattavuudesta. Kahdella kerrotaan kuudelta kuukaudelta kerätty aineisto ja kolmella kerrotaan neljältä kuukaudelta kerätty aineisto. Viitaten opinnäytetyössä saatuihin tuloksiin, koko vuoden arvio riitautetuista summaarisista asioista olisi tällä tavalla mitattuna siis 692 kappaletta. Riitautuksesta johtuneita siirtopäätöksiä puolestaan tehtäisiin 96 kappaletta. Tällöin lukumäärällinen arvio siitä, kuinka monta riitautettua summaarista asiaa käsitellään loppuun asti Pirkanmaan käräjäoikeudessa, olisi 596 kappaletta vuodessa.

Riitautettujen summaaristen asioiden määrästä nähdään se, miten paljon satakuntalaisia asioita on riitautettu ja paljon keskittäminen on tuonut lisää työtä Pirkanmaan käräjäoikeudelle. Tutkimuksesta nähdään, miten satakuntalaiset asiat lopulta ratkaistaan ja käsitellään Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Ratkaisutavoista voidaan todeta, että lausumapyynnöistä huolimatta suuri osa riitautetuista satakuntalaisista asioista käsitellään lopulta Pirkanmaan käräjäoikeudessa eikä niistä tehdä siirtopäätöstä Satakunnan käräjäoikeuteen. Näiden vastausten avulla pystytään havaitsemaan keskittämismuutoksen vaikutukset eri työmääriin.

Viitaten opinnäytetyön tutkimuksessa saatuihin tuloksiin, riitautettuja satakuntalaisia oli 26% kaikista Pirkanmaan käräjäoikeudessa riitautetuista summaarisista riita-asioista. Tämän prosenttiluvun vertailussa voidaan käyttää arvioitua keskittämisestä johtuvaa kasvun määrää, joka oli 32% lisää summaarisia riita-asioita (Pirkanmaan käräjäoikeus 2019a). Satakuntalaisten riitautettujen määrä pysyy siis melko samassa suhteessa vertailtaessa niitä saapuneiden satakuntalaisten asioiden määriin.

Tutkimuksen tuloksista voidaan havaita, että lausumapyyntöjä oli myös lähetetty paljon, eli 52/73 tapauksessa. Lausumapyyntöjen työmäärää lisää myös se, että niitä kysytään osassa tapauksista kahdesti eli sekä kantajalta että vastaajalta. Tämä tarkoittaa sitä, että todellinen lähetettyjen lausumapyyntöjen lukumäärä on suurempi kuin tapausten lukumäärä, joissa lausumapyyntö on lähetetty.

Tutkimuksessa tutkituista ratkaisutavoista nähtiin, että siirtopäätöksiä tehtiin 51% tapauksista. Työmäärää voidaan arvioida kahdesta eri näkökulmasta. Ensiksi se tarkoittaa sitä, että asiassa on tehty Pirkanmaan käräjäoikeuden toimesta jo käsittelyä lähettämällä lausumapyyntö ja tekemällä siirtopäätös, jonka jälkeen tutkimista jatkaa Satakunnan käräjäoikeus. Lopuissa 49% käsittely on tapahtunut kokonaan Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Tämä tarkoittaa sitä, että Pirkanmaan käräjäoikeuden työmäärä on tältä osin lisääntynyt. Asian lopullinen käsittely olisi voitu osassa tapauksista tehdä myös Satakunnan käräjäoikeudessa, jos asian osapuolet eivät olisi antaneet suostumusta asian käsittelylle Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa käsitellään seurantaraporttiin pohjautuvat johtopäätökset sekä mahdollinen jatkotutkimusehdotus. Luvun lopussa pohditaan työn luotettavuutta ja arvioidaan työ. Arvioinnissa pohditaan, miten tekijä mielestään suoriutui työstä peilaten arviointia työn tarkoitukseen ja tavoitteeseen.

8.1 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotus

Tässä alaluvussa käsitellään johtopäätökset, jotka syntyivät opinnäytetyön aikana. Alaluku sisältää omaa pohdintaa siitä, mitä hyötyä tutkimuksesta ja sen tuloksista on Pirkanmaan käräjäoikeudelle. Alaluvussa pohditaan myös, mitä hyötyä tutkimuksen jatkamisesta voi olla Pirkanmaan käräjäoikeudessa tai muissa käräjäoikeuksissa sekä kerrotaan jatkotutkimusehdotus.

8.1.1 Tilastoinen hyödyt

Opinnäytetyössä käytössä olleen tutkimuksen ja tilastoinen tulisi olla pitkäaikaisista eli tilastointia tulisi jatkaa pitkällä aikavälillä, jotta siitä pystyttäisiin keräämään vielä enemmän tarpeellista tietoa ja hyötyä tulevaisuuden kannalta. Pitkän aikavälin tilastoinnista pystyttäisiin keräämään mahdollisesti keskiarvollisia tietoja siitä, kuinka paljon eri työmääriä on käräjäoikeuksissa. Esimerkiksi miten 5 vuoden tai 10 vuoden päästä tutkimustietoa voitaisiin käyttää hyväksi, olisiko mahdollista kehittää suunnitelmallisuutta käräjäoikeuksissa paremmaksi tutkimustiedon avulla? Voisiko tietoja alkaa automaattisesti tilastoimaan, jotta tuloksia voitaisiin tutkia pitkällä aikavälillä. Esimerkiksi tämän tutkimuksen tuloksista voitaisiin pohtia, miksi riitautettuja on eniten tammikuussa. Onko vastaajilla mahdollisesti ollut enemmän aikaa keskittyä haastehakemuksiin joulukuun lomien ja pyhien vuoksi, mikä näkyisi tammikuun työmäärissä?

Kiinnostavaa olisi nähdä miten tilastot muuttuvat. Pystytäänkö tilastoista katsomaan, miten eri vaikutukset ja tilanteet, kuten lakimuutokset tai maailmantilanteet näkyvät tilastoissa? Esimerkiksi summaaristen riita-asioiden asiamäärään vaikuttaa yleinen taloudellinen tilanne. 2019 alkaneen koronaviruspandemian vaikutuksista on ollut myös pohdintaa tuomioistuinviraston muistiossa tuomioistuinten työtilanteesta. Muistiossa kerrotaan, että summaaristen riita-asioiden asiamäärät ovat kasvussa (LaVM 3/2018; Eduskunta 2020). Onko mahdollista, että koronaviruspandemia lisää pitkälläkin aikavälillä asiamääriä mahdollisesti työttömyyden, lomautusten ja yritysten konkurssien takia? Olisiko tilastollisesta tiedosta apua erilaisten tilanteiden ennakoimisessa?

Satakunnan kärjäoikeudessa ei enää lakimuutoksen myötä käsitellä summaarisia asioita, mutta lopulta Satakunnan kärjäoikeuteen kuitenkin siirtyy osa Pirkanmaan kärjäoikeudessa riitautetuista satakuntalaisista summaarisista asioista. Tutkimuksen avulla myös Satakunnan kärjäoikeus saa tutkimustiedon käyttöönsä ja pystyy käyttämään sitä hyväkseen. He saavat tiedon siitä, kuinka paljon riitautettuja asioita heille tulee tutkittavaksi ja kuinka paljon tämä lisää heidän työmääriään. Tutkimuksen mallia pystyttäisiin myös kopioimaan muihin kärjäoikeuksiin, joissa tutkimuksen tuloksista voitaisiin mahdollisesti saada myös samoja hyötyjä.

8.1.2 Tilastoimisen jatkaminen

Lakimuutos tuli voimaan 1.9.2019 ja lomake (Liite 1) otettiin käyttöön marraskuussa 2019. Tutkittavan aineiston kerääminen aloitettiin siis melko pian muutoksen tultua voimaan kärjäoikeudessa. Lomaketta muokattiin ja luotiin (Liite 2) mukainen lomake, jonka avulla mahdollistettiin tarkemman tiedon kerääminen aineistosta. Lomakkeen avulla pystyttiin helposti keräämään tarvittava tieto, koska jokainen kärjäsihteeri oli merkinnyt aina lomakkeeseen vastaajan riitautettua asian. Lomakkeesta pystyttiin näin helposti tarkistamaan asioiden toimivaltaisuus, käsittelyn kulku ja ratkaisut, koska diaarinumerot olivat tiedossa. Tutkimuksesta selviää siis ensimmäisen mahdollisen tutkimusaikavälin, eli puo-

len vuoden ajalta riitautettujen satakuntalaisten asioiden määrä Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Lomakkeiden käyttöä on jatkettu Pirkanmaan käräjäoikeudessa, jolloin jatkuvuus tutkimukselle ja tilastoimiselle on mahdollistettu.

Opinnäytetyön tekijä käytti aineiston keräämiseen ja analysointiin apunaan Excel-taulukkolaskentaohjelmaa. Tekijä suunnitteli ja loi taulukoinnin itsenäisesti omien taitojensa ja kykyjensä mukaan. Taulukon tavoitteena oli olla mahdollisimman helppokäyttöinen ja -lukuinen, jotta tilastoiminen voidaan suorittaa vaivatta ja luotettavasti. Opinnäytetyön tekijän taulukointimallia pystytään käyttämään myös jatkossa. Käytettävänä ollutta tutkimustapaa voidaan kuitenkin myös kehittää tehokkaammaksi, jolloin sen käyttämisestä ja itse tutkimisesta tulee vaivattomampaa ja vähemmän työläämpää. Tilastoimiseen käytettävä taulukointitapa voidaan muokata sellaiseksi, että sen käyttäminen ei lisää käräjäoikeuksien työntekijöiden työmäärää tarpeettomasti. Esimerkiksi käräjäsihteerit tai riitautettujen summaaristen asioiden käsittelijät voisivat helposti lisätä tarpeelliset tiedot taulukointiohjelmaan ratkaistuaan asian, jolloin tilastoimisesta tulee automaattista ja jatkuvaa.

8.1.3 Jatkotutkimusehdotus

Opinnäytetyön tekemisen yhteydessä ilmeni jatkotutkimusehdotus aiheesta. Ehdotus sisältää mietteitä, joita tekijä havaitsi opinnäytetyön tekemisen yhteydessä. Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää, onko lakimuutoksella ollut vaikutusta riitauttamiseen. Onko riitauttaminen nähty vaikeaksi tai vieraaksi satakuntalaisten vastaajien osalta, koska summaaristen asioiden käsittely on siirtynyt Satakunnan käräjäoikeudesta Pirkanmaan käräjäoikeuteen. Onko havaittavissa mahdollista laskua riitauttamisten määrissä?

Lakivaliokunta otti kantaa hallituksen esitykseen (HE 190/2017 vp) viittaamalla, ettei keskittämisestä johtuva maantieteellisesti aiempaa kauempana sijaitseva käräjäoikeus heikennä vastaajan asemaa oikeusturvan saatavuuden kannalta, koska summaariset asiat käsitellään kirjallisessa valmistelussa. Riitautuessaan summaarisen riita-asian käsittely voidaan siirtää toiseen käräjäoikeuteen tai asianosaisten suostumuksesta käsitellä vireilletulotuomioistuimessa. (LaVM

3/2018.). Miten tämä on mahdollisesti näkynyt vastaajien toiminnassa? Oikeusministeriölle lähetetyssä lausunnossa on todettu, että summaarisissa asioissa vastauksia antavat maallikot. Tämän takia heiltä ei voida edellyttää, että he osaisivat ottaa kantaa oikeuspaikkakysymykseen riitauttamisen yhteydessä. (Lausuntopalvelu.fi 2017.) Ovatko vastaajat tietoisia oikeuksistaan riitauttamisvaiheessa? Esimerkiksi Haapalan tutkimuksessa kärjäsihteerit ovat todenneet asianosaisten yhteydenotoista sen, että keskittäminen on aiheuttanut hämmennystä kantajissa ja vastaajissa (Haapala 2020, 49).

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan käsitteillä validiteetti ja reliabiliteetti. Validilla tutkimuksella tarkoitetaan, että tutkimus mittaa sitä, mitä oli tarkoitus. Lisäksi se antaa oikeita tuloksia eikä sisällä virheitä. Tutkimus tulee suunnitella hyvin ja sen tekijällä tulee olla hyvä tietämys tutkimuksen tekemisestä. Reliaabelilla tutkimuksella tarkoitetaan sellaista tutkimusta, joka on toistettavissa samanlaisin tuloksin. Lisäksi tutkimuksen tiedonkeruu ja tulosten käsittely tulee tehdä huolellisesti. (Heikkilä 2014, 11-12.)

Tutkimuksen tekovaiheessa omilla toimilla nostetaan tutkimuksen luotettavuuden määrää. Luotettavuutta edesauttaa, jos tutkimuksella on tarkka tutkimusongelma, sopiva tiedonkeruumenetelmä ja selkeä raportti. Tutkimuksen tekijän tulee kriittisesti arvioida luotettavuutta ja tuoda tutkimuksessa esille luotettavuutta alentavat asiat. Lisäksi tutkimustulosten esittelyä varten tehtävien kuvioiden tulee kertoa totuus. (Heikkilä 2014 14-15.)

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen suunnitteluvaiheessa pyrittiin selvittämään tarkasti, mitä tietoa tutkimuksessa haluttiin saada selville. Tutkimuskysymyksiä ja tutkimuksen tarkoitusta tarkasteltiin, jotta aineistosta pystyttiin selvittämään ja etsimään tehokkaasti ja selkeästi tarvittava tieto.

Virheettömään tutkimustuloksen varmistamiseksi tämän tutkimuksen tekijä on aineiston keräämisen alussa tarkistanut jokaisen riitautetun summaarisen riitaasian manuaalisesti diaarinumeron avulla Tuomas-asianhallintajärjestelmästä.

Tämän avulla pystyttiin selvittämään samalla, onko kyseessä riitautettu asia vai ei sekä onko riitautettu asia satakuntalainen vai pirkanmaalainen. Näin vältettiin virheellisen summaarisen riita-asian näkyminen tilastossa, joka puolestaan olisi tuottanut tutkimukseen tilastovirheen.

Opinnäytetyön tekijän tavoitteena oli luoda tutkimuksesta ja tutkimuksen tuloksista toimeksiantajalle selkeä raportti, jotta toimeksiantaja saisi tutkimuksesta vaivattomasti tarvittavan tiedon. Tämän vuoksi tulosten raportointiosuudesta on tehty mahdollisimman selkeästi ja loogisesti etenevä. Tulosten tarkastelu aloitetaan tärkeimmästä eli päätutkimuskysymyksestä: ”Kuinka paljon riitautettuja summaarisia riita-asioita on?” ja lopetetaan summaaristen asioiden ratkaisutapoihin, eli siihen mihin asiat ovat päättyneet. Tulosten läpikäymistä on helpotettu luomalla erilaisia kuvioita tuloksista. Kuvioista on pyritty tekemään myös mahdollisimman selkeitä ja helposti ymmärrettäviä yksinkertaistamalla kuvioiden ulkomuotoa ja sisältöä. Tällä tavalla tulosten läpikäynnistä ja esittämisestä muille on tehty helpompaa.

8.3 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla työn toimeksiantaja pystyy selkeämmin tarkastelemaan ja ymmärtämään muutoksen jälkeistä tilannetta. Opinnäytetyön tavoitteessa onnistuttiin, ja tutkimuksesta saatua tietoa pystyttiin käyttämään hyödyksi. Tutkimuksen tulokset raportoitiin eteenpäin toimeksiantajalle ja ne annettiin tiedoksi palaverissa, jossa neuvotellaan resursien kohdistamisesta ja budjetoinnista Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

Opinnäytetyön teoreettisen osuuden tarkoituksena oli perustella ja taustoittaa opinnäytetyön tuotoksen aiheet. Tarkoitus oli selvittää summaarisen riita-asian ja riitautettujen summaaristen riita-asioiden käsittelyprosessia sekä keskittämisestä syntyneitä muutoksia ja niiden vaikutuksia käsittelyprosesseihin.

Kaikista kolmesta aihealueesta pystyttiin luomaan selkeät, yhteneväiset ja kattavat teoriaosuudet valitsemalla ja löytämällä hyvä ja laaja lähdeaineisto. Läh-

deaineiston löytäminen ja käsitteleminen oli osittain haasteellista, koska opinnäytetyöntekijä oli jo aiemmin toiminut teorian mukaisesti työssään. Tämän takia tekijä tiesi jo osan teoriasta etukäteen mielessään, mutta kirjoittaessaan tekijän tuli löytää tietämykselleen lähteisiin perustavaa tietoa. Teoriaosuuksien rajaaminen onnistui hyvin eikä se tuottanut ongelmia, koska tavoite oli selkeä. Rajaamisessa auttoi myös opinnäytetyöntekijän työkokemus aiheesta. Opinnäytetyössä haluttiin keskittyä kolmeen aihealueeseen suhteellisen tasapuolisesti, koska jokaisella aihealueella oli oma tarkoituksensa opinnäytetyön sulavassa etenemisessä lukijan kannalta. Teoriaosuuksien aiheiden järjestys etenee opinnäytetyön mukaisesti, koska lukijan voi olla haastavaa ymmärtää seuraavaa aihetta ilman aikaisemman aiheen ymmärtämistä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda seurantaraportti riitautetuista summari-ista riita-asioista. Tarkoituksena oli selvittää, miten keskittämisen vaikutukset näkyvät riitautettujen summaaristen riita-asioden työmäärässä Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Tutkimuksen avulla opinnäytetyön tutkimusongelma saatiin ratkaistua ja tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset. Tutkimuskysymyksiin vastattiin opinnäytetyössä luvuissa kuusi ja seitsemän, eli tutkimusten tuloksissa ja yhteenvedossa. Lisäksi opinnäytetyön selkeää linjaa haluttiin jatkaa myös tulosten läpikäynnissä, jonka takia tulosten yhteyteen luotiin erilaisia kaavioita selkeyttämään tulosten ymmärtämistä.

Opinnäytetyöprosessi oli loppujen lopuksi melko haastava kokemus. Kuitenkin tämän kokemuksen myötä opinnäytetyön tekijä oppi paljon aiheesta, alasta ja itsestään, minkä takia prosessi oli onnistunut kaiken kaikkiaan. Haastavinta prosessissa oli aikataulutuksen ja opinnäytetyöprosessin tekemisen yhdistäminen työelämän kanssa ja niiden yhtäaikaisuus.

Aikataulutuksen haasteellisuudella tarkoitetaan sitä aikaa, joka määrällisen tutkimuksen aineiston hyödyntämiseen lopulta tarvittiin. Aineistoa haluttiin analysoida mahdollisimman kattavasti, jotta toimeksiantajalle pystyttiin luomaan tarvittu tieto aiheesta. Aineiston keräämistä varten tarvittiin odotettua pidempi aika, joka johtui asioiden käsittelyajoista. Käsiteltävien asioiden tuli olla ratkaisuja, jotta niistä pystyi selvittämään miten asiat ovat lopulta päättyneet. Tästä syystä opinnäytetyön tekeminen viivästyi hieman tekijän aikataulusta.

Toisena haasteena ja samalla myös etuna ilmeni työn ja opinnäytetyön tekemisen yhdistäminen. Koska opinnäytetyön toimeksiantajana toimi opinnäytetyötekijän työnantaja, käsitteli opinnäytetyön aihe samalla tekijän omaa työnkuvaa. Prosessin haasteena oli siis löytää motivaatiota jatkaa työpäivän jälkeen vielä saman aiheen tutkimista, mitä oli käsitelty ja suorittanut käytännössä jo työpäivän ajan. Tätä voidaan pitää myös etuna, koska oma ammatillinen osaaminen syventyi opinnäytetyöprosessin aikana, mistä on ollut hyötyä omassa työssä.

LÄHTEET

Asetus 789/2018. Valtioneuvoston asetus käräjäoikeuksien tuomiopiireistä summaarisissa riita-asioissa.

Eduskunta. 2020. Tuomioistuinviraston muistio. Tuomioistuinten työtilanne. 23.4.2020. Luettu 20.9.2020.

<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2020-AK-299260.pdf>

Frände, D., Helenius, D., Hietanen-Kunwald, P., Hupli, T., Koulu, R., Lappalainen, J., Lindfors, H., Niemi, J., Rautio, J., Saranpää, T., Turunen, S., Viro-lainen, J. & Vuorenperä, M. Prosessioikeus. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitetty vuonna 2016. Luettu 13.4.2020. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://fokus-almatalentfi.libproxy.tuni.fi/teos/BAXBBXATJFCBJ#kohta:PROS-ESSIOIKEUS/piste:tj>

Haapala K. 2020. Summaaristen riita-asioden keskittäminen: muutoksen läpivienti käräjäsihteerien näkökulmasta. Liiketalouden koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

HE 190/2017 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta.

Heikkilä T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettu 17.8.2020. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>.

Jokela A. 2005. Oikeudenkäynnin perusteet - Oikeudenkäynti 1. Talentum Media Oy. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. n.d. Jyväskylän ammattikorkeakoulun avoin oppimateriaali -palvelu. Tutkimuksellinen kehittämishanke opinnäytetyönä vs projektityö. Luettu 20.10.2020. Saatavissa: <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/tyoelaman-tutkiva-kehittamistoiminta/projektityo-vs-ns-toiminnallinen-tutkimuksellinen-kehittamishanke-opinnaytetyo/>

Lakivaliokunta. 2018. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta. Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp – HE 190/2017.

Lampén A. 2017. Tuomioistuimen tutkimisvalta- ja velvollisuus summaarisissa velkomusasioissa. Itä-Suomen yliopisto. Oikeustieteiden laitos. OTM -tutkielma

Lausuntopalvelu.fi. 2017. Luettu 1.10.2020.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposallid=f7e7da08-9b46-4574-ac79-1ecad53aa0a7>

Linna T. 2012. Prosessioikeuden oppikirja. Helsinki: Talentum Media Oy.

Oikeuslaitos. n.d. Käräjäoikeudet. Luettu 30.8.2020.

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index.html>

Oikeuslaitos. 2019a. Summaarinen riita-asia. Julkaistu 12.09.2019. Luettu 15.03.2020.

https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/riita-asiat_1/sahkoinen-haastehakemus.html

Oikeuslaitos. 2019b. Summaaristen riita-asioiden käsittely muuttuu 1.9.2019. Julkaistu 17.6.2019, Päivitetty 20.6.2019. Luettu 11.04.2020.

<https://oikeus.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2019/06/summaaristenriita-asioidenkasittelymuuttuu1.9.2019.html>

Oikeuslaitos. 2019c. Riita-asiat. Julkaistu 5.8.2019. Luettu 13.04.2020.

https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/riita-asiat_1.html

Oikeuslaitos. 2019d. Sähköinen haastehakemus. 1.9.2019. Luettu 26.4.2020.

https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/riita-asiat_1/sahkoinen-haastehakemus/sahkoinenhaastehakemus.html

Oikeusministeriö. 2020, Tuomioistuinten työtilastoja vuodelta 2019. Oikeusministeriön julkaisu, Toiminta ja hallinto 2020:4. Päivitetty 30.3.2020. Luettu 19.9.2020.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162138/OM_2020_4_th.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Oikeusministeriö. 2017. Summaaristen riita-asioiden keskittäminen. Oikeusministeriön julkaisu. Julkaistu 7.2.2017. OMML 12/2017. OM 6/41/2016. Luettu 11.4.2020.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79241/OMML_12_2017_Summaaristen_riita-asioiden_kestitt_112.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Oikeusministeriö. 2014. Summaaristen riita-asioiden käsittelyn kehittäminen. Valtioneuvoston julkaisuarkisto. Oikeusministeriön julkaisu. Julkaistu 23.10.2014. OM 1/39/2014. Luettu 12.4.2020.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76559/omso_52_2014_selvitysmiehet_156_s.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Pirkanmaan käräjäoikeus. 2019a. Summaaristen asioiden keskittäminen – työryhmän raportti 11.3.2019.

Pirkanmaan käräjäoikeus. 2019b. Summaaristen asioiden keskittäminen 1.9.2019. Työryhmän loppuraportti 31.3.2019.

Pirkanmaan käräjäoikeus. 2019c. Vuosikertomus.

Pirkanmaan käräjäoikeus. 2019d. Summaaristen riita-asioiden käsikirja.

Pirkanmaan käräjäoikeus tilastot 2019-2020. Tampere: Pirkanmaan käräjäoikeus. Luettu 1.9.2020

Saaranen-Kauppinen A., Puusniekka A.. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettu 22.10.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_5.html

Sandvik S. 2017. Käräjäoikeusuudistus ja summaaristen riita-asioiden keskitäminen. Liiketalouden koulutusohjelma. Laurea-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Vilka H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Vuorenpää J. 2009. Prosessioikeuden perusteet – Prosessioikeuden yleisiä lähtökohtia sekä menettely käräjäoikeuden tuomioon asti. Helsinki: Alma Talent Oy. Juridica-kirjasarjan 22. teos. Vaatii käyttöoikeuden. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.libproxy.tuni.fi/teos/GABBXXBU-AGGH#kohta:PROSESSIOIKEUDEN\(\(20\)PERUSTEET\(\(20\)\(\(2013\)\(\(20\)Prosessioikeuden\(\(20\)yleisi\(\(e4\)\(\(20\)\)\(\(e4\)ht\(\(f6\)kohtia\(\(20\)sek\(\(e4\)\(\(20\)menettely\(\(20\)k\(\(e4\)r\(\(e4\)j\(\(e4\)oikeuden\(\(20\)tuomioon\(\(20\)asti\(\(20\)/piste:b2](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.libproxy.tuni.fi/teos/GABBXXBU-AGGH#kohta:PROSESSIOIKEUDEN((20)PERUSTEET((20)((2013)((20)Prosessioikeuden((20)yleisi((e4)((20))((e4)ht((f6)kohtia((20)sek((e4)((20)menettely((20)k((e4)r((e4)j((e4)oikeuden((20)tuomioon((20)asti((20)/piste:b2)

LIITTEET

Liite 1. Lomake 1

**Summaaristen asioiden jako
käsittelijöille**

xkuu 20x

a
b
c
d
e
f

Käräjänotaarit:

a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
d	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
e	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
f	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Käräjänotaarit:

a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
d	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
e	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
f	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Käräjänotaarit:

a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
d	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
e	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
f	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

